

SZEPTEMBER.

ERDÉSZETI LAPOK

LXXIV. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

9. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Megindították 1862-ben WAGNER KÁROLY és DIVALD ADOLF

Felelős szerkesztő

BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1935. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 237—22.)

Krónika

1. A vasúti szállítási díjkedvezmény.

A Vasúti és Közlekedési Közlöny augusztus 22-iki 67. száma hozza a Magyar Királyi Államvasutak 45.400/1935. C. II. számú hirdetményét, amely az eddig érvényben volt tűzifaszállítási díjtételek érvényességét 1936. évi augusztus 31-ikéig meghosszabbítja.

Hosszú küzdelem záródik le végeredményében legalább is egy időre, ezzel a hirdetménnyel.

Többízben foglalkoztunk már ehelyütt a kérdéssel és rámutattunk annak a legkülönbözőbb gazdasági vonatkozásaira.

Rámutattunk arra is, hogy minden méltányosságot figyelembe véve, legfeljebb 2—300.000 pengő lehet az, amit az Államvasút lényegében mint áldozatot tüntethet fel.

Van egy újabb bizonyítékunk arra is, hogy az a beállítás, mintha ezekre a díjtételekre az Államvasút ráfizetne, némileg túlzott.

A tűzifánál sokkal értékesebb külföldi származású fűrészárú és parkettfriz, Záhony határtól Szentgotthárd határig való tranzito szállításáért az államvasút 149 pengős díjtételt számított akkor, amikor ezzel a fűrészelt fával a sokkal drágább díj-

tétellel szállított magyar fűrészelt fának okoztak természetes nyugati piacain elviselhetetlen versenyt.

Vagón-kilométerenként 23.2 fillért tesz ki ez a díjtétel s az államvasút azért állította be ezt a díjtételt, hogy a szállításhoz hozzájusson.

Pedig nehezen tudnók elképzelni, hogy veszteséges szállítás után az államvasút olyan erősen kapaszkodnék.

Ezzel szemben a magyar tűzifa vagón-kilométerenkénti szállítási költsége 100 kilométernél 54, 200 km-nél 36.5, 300 km-nél 28.7, 400 km-nél 23.2 fillér, tehát csak 400 km-es szállítás esetén éri el azt a kedvezményes díjtételt, amit a tranzitált külföldi fűrészáru élvez.

Az államvasúti és pénzügyi állásponthoz több kommentárt fűzni nem kívánunk.

Külön kell azonban megemlékeznünk arról a késhegyig menő küzdelemről, amit az erdőgazdaság érdekeinek védelmében a földművelésügyi minisztérium folytatott.

Az eleinte 2 hónapos, később 1 hónapos meghosszabbítások titka az volt, hogy a földművelésügyi minisztérium nem volt hajlandó a termelésnek filléres megterheléséhez sem hozzájárulni addig, amíg csak valami kilátás is volt arra, hogy a kedvezményt minden áldozat nélkül fenn lehet tartani.

Pedig ez az apró időszakokra történő többszörös meghosszabbítás már csak a bizonytalanság állandó érzése miatt is, kedvezőtlenül befolyásolta a termelési és értékesítési lehetőséget.

Az áldozat, amit végeredményében a minisztériumnak vállalnia kellett, a szállítási igazolványok 4 pengős díjmelése, amit a mostani beállítás mellett a termelő birtokosnak kell viselnie.

Ennek ellenében kaptuk meg az eddigi díjtételek 1 évre való meghosszabbítását, ami előreláthatólag lehetővé teszi azt, hogy az 1934/35. évi termelésű tűzifát ezzel a díjtétellel tudjuk piacra hozni.

Előző közléseinkben több ízben rámutattunk arra, hogy az államvasút által bemutatott különböző tervezetek a belföldi termelés egyoldalú megterhelését jelentették volna, amely megterhelés éppen a piactól legtávolabb fekvő s amúgy is nagy nehézségekkel küzdő gazdaságokat érintette volna legsúlyosabban.

Az átlagos megterhelés a belföldi fánál több, mint két és fél-

szerese lett volna a földművelésügyi minisztérium által most kényszerűségből vállalt tehertételnek és legelsősorban azokon a piacokon jelentkezett volna, ahol a belföldi termelésnek igen éles versenyt kell folytatnia a külföldi fával.

A földművelésügyi kormányzat által vállalt megoldás ezeket a hátrányokat kiküszöböli s a mérsékeltebb megterhelést egyenletesen osztja el a külföldi és az összes belföldi fa között.

Csak megnyugvással és köszönettel vehetjük tudomásul a földművelésügyi minisztériumnak ezt az eljárását, amivel minden lehető megtett a magyar termelés védelme érdekében és mindent megmentett, amit meg lehetett menteni.

Nem kívánjuk ezzel azt állítani, mintha a magyar erdőgazdaság helyzete annyira rózsás volna, hogy ez a vagónonként 4 pengőt kitevő megterhelés már nem is játszanék szerepet.

Sőt ki kell jelentenünk, hogy a tűzifánál elérhető tiszta tőárnál elég súlyos százalék.

Ennek dacára megnyugvással kell vállalnunk azt, mert hiszen nemcsak a kalkuláció, a termelés biztonságát jelenti újabb 1 évre, de még mindig igen jelentékeny megtakarítás azokhoz az igényekhez képest, amiket ellenszolgáltatásképpen a mieinknél ügylátszik hatalmasabb intéző tényezők a Máv. részére követeltek.

Csak megismételjük ezért itt a köszönetet a földművelésügyi miniszter úrral és illetékes közegeivel szemben azért a szívós és kitartó küzdelemért, amivel ezt a megoldást elérniök sikerült.

2. Az új vadászati tilalmi rendelet.

Lapunk mai számában közöljük a földművelésügyi miniszter úrnak a vadászati tilalmi időnek részleges módosítására vonatkozó rendelkezéseit.

Őszintén megvalljuk, hogy a rendelkezésekkel nem tudunk száz százalékgig egyetérteni.*

Legelsősorban a szarvastehénről kívánunk megemlékezni.

Mindnyájan igen jól tudjuk, hogy a szarvasok okozta károsítás különösen a tehénállomány túltenyésztése következtében már igen sok helyen nemcsak agitációs eszköz, de szomorú és komoly valóság.

* A cikk már ki volt nyomva, amikor az újabb módosító rendelet megjelent. Szerk.

Mint olyanok, akik hivatásszerű szeretettel viseljük szívünkön a vadászat érdekeit, akik a rajongásig szeretett erdőt el sem tudjuk képzelni megfelelő mértékű állati élet nélkül, sokszor mutattunk rá ehelyütt már arra, hogy a vadkár-kérdések mai nem helyes elbírálása rövidesen rengeteg ellenséget fog szerezni a vadászatnak és vadtenyésztésnek.

Ugyancsak rámutattunk arra, hogy a tilalmi idők helyes megváltoztatása ennek a kérdésnek a kiélelésén igen sokat enyhíthet.

Már pedig a szarvastehén tilalmi idejének a meghosszabbítása, véleményünk szerint, egyáltalán nem szolgálja ezt a célt.

Sőt nyíltan megvalljuk, nem is tudjuk a magunk gondolatmenetébe és a többi vadvédelmi intézkedés keretébe okozatilag sem beilleszteni.

Jóformán az összes vadnemeinknél a vadászati tilalmi idő úgy van beosztva, hogy a vad elsősorban a párzás és ivadéknevelés ideje alatt részesül védelemben.

A szarvastehén életében, tekintettel a hosszantartó vemhességre, csak egy időszakot tudunk olyannak elfogadni, amikor az előző bekezdés a védelmet feleslegessé teszi és pedig azt, amelyik a borjú legelőképességétől a tehén üzekedésének befejezéséig terjed.

Július vége felé már a szarvasborjú anyatej nélkül is meg tud élni s az ettől az időponttól október közepéig terjedő időben az anyaállat elpusztítása nem jelenti egyúttal a már látható, vagy már meglévő, de feltétlen anyai védelemre szoruló ivadék elpusztítását.

A rendeletmódosítás éppen ennek az időnek a túlnyomóan nagy részét veszi hozzá a tilalmi időhöz.

Meg tudtuk volna érteni azt, ha a január—februári szarvastehén-lelövést a rendelkezés betiltja, mert hiszen úgy hiszem valamennyien utálattal gondolunk arra, amikor az ezekben a hónapokban elejtett tehenek zsigereiben ott látjuk heverni a már erősen kifejlett borjút.

De véleményünk szerint még egy másik szempont is igazolta volna azt, hogy éppen korábbra tegyék a szarvastehén lelövésnek engedélyezését.

Az augusztus—szeptemberi idők azok, amikor az erdők és vágások jórészen elszáradt aljnövényzete, a megkeményedett, megfásodott hajtások már nem adnak a vízhez is nehezen jutó

vadnak megfelelő táplálékot s amikor ez az érfélben lévő, még nedvdús tengeriben, burgonyában, répában, takarmányfélékben stb. a leglényegesebb és legnagyobb károkat okozza.

S a kárt szenvedő területek tulajdonosai és vadászberlői egyaránt összetett kézzel kénytelenek nézni annak az állatállománynak a károsítását, amelyik vadászati szempontból is felesleges; sőt az erdőtulajdonos sem tud a ráharamló igen súlyos vadkárfizetési kötelezettségtől szabadulni, mert hiszen a felesleges szarvasteheneket nem áll módjában ebben az időben elpusztítani.

Ha egyszerűen az állattartó gazda szemével nézzük is a dolgot, vajjon mit szólnánk az olyan gazdálkodáshoz, amelyik a legalább is félig hízott állapotban lévő tehenet nem adná el a mézárósnak, ellenben megvárna azt az időt, amikorra az nemcsak le van soványodva, de már néhány hónap múlva le is borjazna.

Pedig ma a szarvastehénnél ez a helyzet.

De még a szomszédos erdei vadászat tulajdonosára is ez lenne az előnyösebb.

A bika ebben az időben még csak sötétben jár s ha a bőgést jóval megelőző időben a teheneket a mezőgazdasági földeken zavarnák és lőnék, a bőgés idejére azok visszavonulnának az erdőbe.

Nem váltana tehát ki a bőgés idején a bika, amelyik ilyenkor csak a tehenek után jár s nem törődik a táplálkozással.

Nem értjük teljesen a muflon túlzott védelmét sem.

Erdőgazdasági szempontból, mint minden juh fajta, a legkártékonyabbak egyike. Végeredményében pedig nem lehet elvonni attól az erdőbirtokostól, aki ennek a nem őshonos vadnak a területén való megtelepedését nem kívánja, azt a jogot, hogy azt a területéről akár teljesen ki is pusztíthassa.

Hiszzen a megadott tilalmi idők keretén belül módjában és jogában áll ezt bármelyik őshonos vadfajjal is megtenni.

Nem tudjuk helyeselni a fácánra vonatkozó tilalmi rendelkezés módosítását sem teljes egészében.

A régi vadászati törvény augusztus 15-étől engedte meg a fácán-lelővést, nemre való tekintet nélkül.

Emellett a rendelkezés mellett is a fácánállomány az ország területén állandóan gyarapodott.

Ha nem is fogadjuk el azt, hogy a fácánnak tulajdonított károk okozója tényleg a fácán volna minden esetben, mert hiszen azoknak jóval több, mint felét nyugodt lelkiismerettel írhatjuk a varjuk és a galambfélék terhére, azt mégis el kell ismernünk, hogy a túlszaporított fácán, különösen a tenyésző helyeivel közvetlenül szomszédos területeken, úgy a friss vetésben, mint az érésben levő, vagy érett kukoricában is, igenis észrevehető károkat okoz.

Legalább is ezt a második károsítást úgyszólván teljes egészében ki lehetett volna küszöbölni akkor, ha a fácán-lelövést a rendelet szeptember 15-étől, nemre való tekintet nélkül, engedélyezte volna.

Készséggel elismerjük annak a lehetőségét, hogy az általunk javasolt megoldások esetén 1—2 év alatt 10, vagy talán 20%-kal is csökkenne ezeknek a vadnemeknek a mennyisége a Csonkaország területén.

Ezt az apadást azonban csak egészséges folyamatnak tudnánk minősíteni.

Pedig higgyék el nekünk nem erdész vadásztársaink, hogy mi, akiket a nagyvad vadászathoz, a muflon és fácántelepítéshez stb. a hivatáson kívül sokszázados tradíciók is fűznek, szintén szeretjük a bőségebb vadállományt.

Nem tudunk azonban eltérni attól a gondolattól, hogy a vadászat sokat hangoztatott közgazdasági szerepénél sokkal fontosabbnak tartjuk a belső megnyugvást, amit ezeknek a kérdéseknek a megfelelő megoldása hozna.

De meggyőződésünk ezenkívül az is, hogy csak megfelelő intézkedések által megteremtett, nyugodt légkörben tudnánk eljutni oda, hogy a vadászat különösen az idegenforgalom szempontjából tényleg számottevő tényezővé váljék.

Éppen ezért szükségesnek tartjuk, hogy nemcsak a tilalmi idők, de a vadkárok kérdése is megfelelően rendeztessék s ebből a szempontból is remélhetőleg rövid időn belül jöhet megfelelő javaslat.

Végül még egy kérdés.

Adják ki az ilyen intézkedéseket idejében, mert bizony igen sok vadász csak 17-én értesült arról, hogy 16-án nem volt szabad szarvasbikát lőni.

Lehet-e joggal kihágási eljárás alá vonni azt a vadászt, aki a vadászjeggyel együtt részére kiszolgáltatott hivatalos táblázat adataiban bízva, 16-án reggel szarvasbikát lőtt?

3. Tanulságok.

Egy évi tűzifatermés értékesítési időszakának a végén járunk és most, a második értékesítési kampány elején, időszerű lesz levonni a következtetéseket és a tanulságokat az elmúlt esztendő eredményeiből.

Ezek a tanulságok annál ékeesebben szólnak, mert a tűzifa értékesítésére már alig tudunk kedvezőtlenebb körülményeket elképzelni, mint amilyenek erre az ágazatra az elmúlt év alatt réneheztek.

A gazdasági válság elmélyülése, az általános pénztelenség, a felvevőképesség csökkenése mellé még odasorakozott a rendkívüli enyhe téli időjárás és a kereskedelmi körök egyrészének az a törekvése, amellyel mindenáron be akarta bizonyítani a mai, részben kötött rendszer elhibázott voltát és tarthatatlanságát.

Bennünket a kérdés természetszerűleg erdőgazdasági vonatkozásaiban érdekel és itt elsősorban a kérdésnek az erdőgazdasági termelésre vonatkoztatott anyagi oldala.

Azt meg kell állapítanunk, hogy dacára a rengeteg kedvezőtlen körülménynek, a tűzifa árszintjét, a mérsékelt haszonnal járó termelés lehetőségét teljes mértékben sikerült megmenteni és sikerült visszarántani az erdőgazdaságot annak az örvénynek a széléről, amelyik mellé az 1933. év végén és 1934. év elején felszínre került árak és vételmódozatok sodorták.

Kétségtelen azonban, hogy mint minden emberi elgondolás és cselekedet, ez sem tökéletes és vannak jogos kívánni valók, amelyeket a rendszer megdöntése, az elgondolás felborítása nélkül is ki lehet elégténi.

Térjünk rá legelsősorban a bejelentések kérdésére.

Kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy óriási különbségek vannak a gondosság mérvében, amivel az egyes termelők a bejelentési kötelezettségüknek eleget tesznek.

Távol áll tőlünk az, hogy az elméleti elgondolásoknak megfelelő métermázsaig pontos bejelentésekre gondoljunk.

Kétségtelenül meg lehet azonban állapítani az időközben

beállott és részben bejelentett, részben pedig kiderített változásokból, hogy a bejelentők tekintélyes százaléka egyáltalán nem gondol azokra a hátrányokra, amelyek a bejelentés valamennyire felületesebb kezeléséből az igazán pontos és lelkiismeretes bejelentőkre s akárhányszor magára a felületes bejelentőre is háramlanak.

Módját kellene valahogy ejteni annak, hogy a bejelentett készleteket kivétel nélkül megfelelően ellenőrizni lehessen és hogy a helyi szükségletre váró, illetőleg ennek kielégítésére felhasználható készletek ne szerepeljenek sehol és soha a szállítási igazolványok elosztásánál.

Itt van másodiknak a közszállítások kérdése, amely kérdés kezelése körül több ízben nemcsak felületességgel, de határozottan visszaélésszerű jelenségekkel is találkozunk.

A kormányrendelet a közszállításokat teljesen különleges elbírálásban részesíti a kiszolgáltatásnál, ellenben elrendeli azoknak a kiadandó igazolványmennyiségbe leendő beszámítását.

Ennek azután az lett a következménye, hogy egyesek, akik az értékesítési idény kezdetén nagyobb mérvű közszállításhoz jutottak, később hónapokon át nem vehettek részt a magán-szállításokban.

Véleményünk szerint, meg lehetne ezt a kérdést oldani úgy, hogy a közszállításokat csak abban az esetben részesítenék előnyben, amennyiben a szállító a megbízatást a megrendelés kézhezvételétől számított 8—10 napon belül bejelentené, s viszont ebben az esetben a közszállításra szánt tüzifamennyiséget éppen úgy kezelné a kirendeltség, mint a birtokos saját szükségletére vagy saját faraktárának ellátására szánt fakészleteit.

Bár az eljárás és kiosztás munkáját rendkívüli módon megnehezíti, mégis lehetne bizonyos mértékű különleges elbánást biztosítani a vékonydorong készleteken kívül a fülledés veszélyének kitett bükk és gyertyán-dorong fának is.

Őszintén megvalljuk, hogy a legnagyobb aggodalommal érintjük ezt a kérdést éppen amiatt a mérhetetlen felületesség miatt, amivel az ilyen kérdéseket a bejelentők majdnem kivétel nélkül kezelik.

Meggyőződésünk az, hogy ha az intézőbizottság külön figyelemztetés mellett adná is ki öt vagy hat egyenlő havi részletben

az ilyen készletek szállításához szükséges szállítási igazolványokat, a bejelentők minden lelkiismeretfurdalás nélkül használnák fel ezeket az igazolványokat más választékok szállítására.

Igen valószínű tehát, hogy emellett az eljárás mellett is megismétlődne bizonyos idő múlva a panaszkodás, hogy az említett választékok füllednek, korhadnak és a termelőt ilyen és amolyan károsodások érik.

Mivel azonban ezek a készletek a bármily fanemű vékonydorong fából mindössze 6%-át, bükk és gyertyándorongból pedig mindössze 9%-át teszik ki az összes bejelentett készletnek, lényegében nem okozna erős változást, ha ezekre a készletekre az intéző bizottság 6—7 hónapon át magasabb kielégítési százalékarányt állapítana meg.

Természetes, hogy ebben az esetben ugyanilyen százalékarányt kellene megállapítani a Faforgalmi lehívásaira is.

Bizonyos mértékű változtatást lehetne eszközölni a kormányrendeletnek azon a kikötésén is, amelyik a kiadható igazolványok mennyiségének megállapítását minden olyan esetben, amikor a Faforgalmi Rt. lehívási kötelezettségének nem tud megfelelni, a minisztérium részére tartja fenn.

Ennek az eljárásnak a legnagyobb hátránya az, hogy az intézőbizottság ilyenkor csak javaslatot tehet, ellenben semminő intézkedésre nincs jogosítva.

Ez pedig mindig idővesztést jelent.

Véleményünk szerint ezen a kérdésen a következőkép lehetne segíteni.

Az októbertől január hónapokban az intézőbizottság havonta ne egy, hanem két ülést tartson és mindegyik ülésen csak az illető havi kontingens felének a kiadása felől hozzon határozatot.

Amennyiben a Faforgalmi Rt. az ülést megelőző hétköznapon megejtett elszámolás szerint nem adott volna a kötelező mennyiségre szállítási rendelkezést, az intézőbizottság a következő félhavi kvótának csak felét legyen jogosult kiadni mindaddig, amíg az egyensúly a kereslet és kínálat között megfelelően helyre nem áll és a Faforgalmi Rt. a lehívási kötelezettségeinek meg tud felelni.

Ebben az esetben el lenne kerülhető az, hogy túlzott aggodalomból kiadott nagyobb mennyiségű szállítási igazolvány követ-

keztében egyes termelők, illetőleg bejelentők, aránytalanul nagy százalékban jussanak szállítási igazolványhoz és esetleg hónapokon át legyenek kénytelenek a szállításokat szüneteltetni.

Előnye volna ezenkívül ennek a rendszernek az, hogy ezt a korlátozottabb mennyiségű szállítási igazolványt minden egyes igénylő már az intézőbizottság ülését követő naptól megkaphatná s nem kellene várni addig, amíg a kormányintézkedés ez igazolványok tekintetében leérkezik.

Mindezek az elgondolások tekintélyes munkatöbbletet jelentenek, de véleményünk szerint lényegesen csökkentenék azokat a panaszokat, amelyek ma a kötött forgalommal szemben felmerülnek.

Ha mindezekhez még hozzájárulna a kereskedelem túlzott védelmének megfelelő csökkentése és bizonyos fokú megértés és jóindulat, mind a két fél részéről, akkor véleményünk szerint a kötött forgalomnak majdnem minden hátrányát könnyen ki lehetne küszöbölni.

Mi úgy érezzük, hogy ha a kereskedelem, amelynek érdekeit a kormányzat olyan erős védelemben részesítette, hogy a Faforgalmi a fogyasztók közvetlen kielégítésétől úgyszólván eltiltotta, nem pusztán ellenséges szemmel nézné a dolgot, hanem számolna azzal, hogy a Faforgalmi eladásainak és szállításainak megkönnyítése az ő egyéb vételük megmozdítását is lehetővé teszi, másrésztől nehezebb konjunktúra idején a Faforgalmi Rt. sem ragaszkodnék feltétlenül a részére megállapított átlagos haszonkulcs feltétlen eléréséhez: akkor a kérdést az adott kerek között meg lehetne oldani úgy, hogy méltánytalanságról, jogsérelemlről való panaszkodásra még alkalom sem nyílnék.

Véleményünk szerint mindezeket a kérdéseket néhány óra alatt el lehetne intézni, ha mind a két fél azzal a szándékkal ül le a tárgyaló asztalhoz, hogy nem a rendszer megbuktatása, hanem annak helyes kifejlesztése a cél.

A tökéletes végrehajtás azután csak azon fog mulni, megadják-e a lehetőséget a komoly és hatékony ellenőrzésre, ami — véleményünk szerint — éppen azoknak volna elsőrendű érdeke, akik kötelezettségeiknek mindenkor komolyan iparkodtak eleget tenni.

4. Az első félév fabehozatali mérlege.

Ide iktatjuk az 1934. és 1935. évek fabehozatali mérlegének összehasonlítását mennyiség és érték szerint csoportosítva.

Fabehozatalunk mennyisége az 1934. és 1935. évek első felében.
10.000 kg kocsirakományokban.

	1934	1935	Az 1934. évvel szemben	
			több	kevesebb
Tüziifa --- -- -- -- --	9.011	5.417	—	3.594
Faszén --- -- -- -- --	1.585	1.203	—	382
Bányafa --- -- -- -- --	3.151	3.753	602	—
Gömbölyű fenyőfa --- -- --	5.613	5.488	—	165
Gömbölyű lomafa --- -- --	705	724	19	—
Hegyezett karó --- -- --	37	32	—	5
Bárdolt fenyőfa --- -- --	3.788	3.009	—	779
Vasúti talpfa --- -- -- --	94	177	83	—
Kádárfa --- -- -- -- --	20	37	17	—
Bognárfa --- -- -- -- --	14	37	23	—
Fűrészelt fenyőfa --- -- --	14.616	11.306	—	3.320
Fűrészelt lombfa --- -- --	613	372	—	241
Összesen --- -- -- -- --	39.257	31.515	744	8.486

Fabehozatalunk értéke az 1934. és 1935. évek első felében.

Érték 1000 pengőben.

	1934	1935	Az 1934. évvel szemben	
			több	kevesebb
Tüzi a --- -- -- -- --	1.562	911	—	621
Faszén --- -- -- -- --	967	693	—	274
Bányafa --- -- -- -- --	874	1.137	263	—
Gömbölyű fenyőfa --- -- --	2.012	1.819	—	193
Gömbölyű lomafa --- -- --	274	301	27	—
Hegyezett karó --- -- --	21	17	—	4
Bárdolt fenyőfa --- -- --	1.981	1.508	—	473
Vasúti talpfa --- -- -- --	33	64	31	—
Kádárfa --- -- -- -- --	27	50	23	—
Bognárfa --- -- -- -- --	8	32	24	—
Fűrészelt fenyőfa --- -- --	11.234	8.723	—	2.511
Fűrészelt lombfa --- -- --	455	361	—	94
Összesen --- -- -- -- --	19.448	15.646	368	4.170

A visszaesés a múlt évvel szemben úgy mennyiségben, mint értékben majdnem 22%.

Legjelentősebb tételek ebből a szempontból a tűzifa- és a fűrészelt fenyőfa-behozatal csökkenése, ami az előbbinél 40, az utóbbinál közel 24%-ot tesz.

Kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy tisztán az ellátás szempontjából erre a 40%-kal leapadt mértékű tűzifára sem volt szükség, mert hiszen a ma meglévő száraz tűzifakészletek mennyisége még mindig meghaladja az összes behozott mennyiséget.

Csak a külforgalommal kapcsolatos egyéb kérdések azok, amelyekkel ezt az erősen lecsökkentett behozatalt is alá lehet támasztani, amelyik ebben az évben nem érte el 10%-át sem az 1928—29. évek azonos időszakaiban behozott famennyiségnek.

Hogy a friss termelésű tűzifa fogyasztására milyen befolyása lesz ennek a behozatálnak, azt majd csak a jövő év hasonló időszakában tudjuk elbírálni.

Mindenesetre örömmel látjuk azt, hogy a fenyő fűrészáru-behozatal 24%-os csökkenésével szemben a gömbölyű fenyőfa-behozatal nem egészen 3%-kal apadt, ami arra mutat, hogy a hazai fűrészipar foglalkoztatásának fontosságát ma már az intéző körök is felismerik.

5. A műfaszállítási díjkedvezmény.

1933. évi áprilisától a magyar termelésű fűrészelt, bárdolt, ácsolt vagy hasított fa a m. kir. államvasutak vonalain mérsékelt szállítási díjkedvezményt élvezett.

Ez a díjkedvezmény csak bizonyos megállapított állomásokra terjed ki és 150 km-es szállításnál 5%-os díjkedvezményvel kezdődve, 400 km-nél érte el kb. a 33—34%-os szintet, ami a nagyobb távolságokra is változatlanul megmaradt.

Ez évi március hó elejétől kétszer egyenként kéthónapos, azután pedig kétszer egyenként egyhónapos időtartamra hosszabították meg a kedvezményt, legutóbb ez évi szeptember hó végéig.

Az utolsó meghosszabbításhoz azonban azt a megjegyzést fűzték, hogy a kedvezmény további meghosszabbítására a magyar termelés nem számíthat.

A kijelentés ismét egy olyan rejtvénye a gazdaságpolitika előrelátásának, a magyar termelés támogatásának, amit mi paraszti eszünkkel felmérni és belátni nem tudunk.

Csak egy kis összehasonlítást teszünk.

A külföldi termelésű fűrészelt fa és parkettfríz Sátoralja-újhely határtól Gyékényes határig 538 km-es szállításért 128 pengő fuvardíjat fizet.

A magyar birtokon, magyar munkaerővel termelt, magyar fogyasztónak leszállított fűrészáru ugyanerre a távolságra 240 pengő fuvardíjat fizet, tehát 10.000 kg-ként 112 pengővel többet, ami igen enyhe számítással tömör m³-ként 8.5 pengő fuvardíjtöbbletnek felel meg.

Vagy ha a szállítási távolságokat hasonlítjuk össze a magyar termelésű, magyar fogyasztónak szánt áru 130 km-es fuvarért, ugyanannyi fuvardíjat fizet, mint amennyit a külföldi termelésű, külföldi fogyasztónak szánt áru 538 km után.

Záhony határtól Szentgotthárd határáig (642 km) a külföldi áru 149 pengő fuvardíjat fizet, míg a magyar áru fuvardíja ugyanerre a távolságra 269 pengő, vagyis 120 pengővel több, ellenben a 149 pengős fuvardíjjal a magyar termék a termelési helytől legfeljebb 190 km távolságra juthat el.

Ugyanakkora szállítás esetén a díjkülönbözet tömör m³-ként meghaladja a 9 pengőt.

Ha pedig az egyenlő fuvardíjakat vesszük, akkor azonos fuvardíj mellett, ugyanazért a pénzért, a külföldi fát a külföldi fogyasztó részére 3.4-szer, illetőleg több, mint négyszer akkora távolságra viszi el az államvasút, mint a belföldi fát a belföldi fogyasztónak.

Igaz, hogy a magyar fogyasztó és a magyar termelő ezeken a terheléseken felül még az összjövedelemnek legtöbbszörre több mint 50%-át leadja az államkincstár részére adóban és illetékben.

Az is igaz, hogy a magyar termelés azokon a fogyasztópiacokon, amelyeket az árkedvezményben részesített, nagyobb szállítási távolságokkal tud elérni, szemben találja magát annak a külföldi árunak a versenyével, amelyiket a fogyasztóhelyig hasonlíthatatlanul kisebb magyar fuvardíj terhel.

Igaz az is, hogy enélkül a kedvezmény nélkül a 150 km-t meghaladó távolságokra a magyar áru egyáltalán nem tudna el-

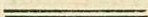
jutni, sőt a legtöbb helyről még a fővárost sem tudná elérni, mert ez a piac nyakig van víziúton negyedrészt akkora tarifával szállított külföldi termékekkel.

Az intézkedést kísérő kommentárból azonban úgy látjuk, hogy a döntésre hivatott tényezők egy része ezeket a körülményeket belátni nem kívánja.

Reméljük, hogy a kísérőképpen elhangzott ígéret, illetőleg fenyegetés nem válik valóra.

Amennyiben azonban mégis megtörténnék, előre is biztosíthatjuk az intéző köröket arról, hogy a magyar termelvényeknek a rövidebb szállítási távolságokra való kényszerítése apasztani fogja az államvasutaknak annyira és annyszor előtérbe állított forgalmát, csökkenteni fogja a bevételét és még több helyről fogja a vasúton hozott magyar árut a hajón szállított külföldi áru kiszorítani.

A magyar fűrészek és famegmunkáló telepek munkásainak jórésze pedig, a tervgazdálkodás nagyobb dicsőségére, kenyér nélkül marad.

Az Alföld fásítása gazdasági szempontokból*

Irta: Kallivoda Andor.

Hazánknak ezt a sorsdöntően fontos kérdését már számos kiváló tanulmány tárgyalta a legkülönbözőbb meglátások és szemzőgek megvilágításában. Ez alkalommal annak gazdasági jelentőségét kívánnám röviden érinteni, főleg a helyi viszonyok tekintetbe vétele mellett.

A szőlő és gyümölcsösök újabban lábrakapott nyaklő nélkül való telepítése első pillanatra nagyon örvendetes jelenségnek látszik, mert a kultúra haladásának a bélyegét viseli, de viszont jobban szemügyre véve a dolgot, egy kissé félni is lehet, hogy azok idővel nem lesznek jövedelmező befektetések, mert nagyrészük még ezidőszertig igen gyéren lakott vidéken települt, így munkáshiánytól lehet tartani, azután nagyon költséges lesz a telep termőerőben tartásához mulhatatlanul szükséges trágyamennyiség. A nehéz gazdasági viszonyok következménye az általános depecoráció, ami a trágyahiányt állandóan emeli, úgyhogy a magtermelés sikerét biztosító trágyában is nagy hiány van, nemhogy a gyümölcsösökre jutna. Különösen érezhető ez az erdő nélkül szűkölködő, fátlan vidékeken, ahol faanyag teljes híján tulajdonképpen tárgyaelőállításra szolgáló anyagokat kénytelen a lakosság eltüzetni. A műtrágya igen drága, de különben is csak állati származású trágyával kombinálva alkalmazható eredményesen. Egyébként a trágya aránylag csekély értékű terjedelmes anyag lévén, a mai rendellenesen magas vasúti díjszabás mellett való szállításával kapcsolatos beszerzése talán már nincs is a ma elérhető terményárakkal helyes arányban.

* A szerzőnek az 1934. évi kecskeméti közgyűlésen tartott előadása.

A homoki mezőgazdák megállapítása szerint a rozstermelés (Pesti Hirlap, 1933 jan. 19.) kat. holdankinti költségei a következők: szántás és vetés 150 kg, vetőmag 90 kg, aratás 85 kg, betakarítás stb. 25 kg, cséplés 45 kg, adókra 150 kg rozs, tehát az összes kiadás kamatok nélkül 545 kg rozsra az értéke. Tiszta világos tehát, hogy azoknak a földeknek a művelése, amelyeknek az átlagos hozadéka nem üti meg az 550 kg-ot: ráfizetéssel jár. Ez arra az esetre áll, ha a föld a gazdálkodó örök tulajdona. Ha bérli a földet, úgy még a 100—200 kg rozs, mint bérösszeg is terheli a vállalkozást. Egyszerűen olyan homokon, amelyik 600 kg átlagos rozstermést nem ad: a termelés veszteséggel jár.

Több százezer hold homoki szántó nem termi meg átlagosan a 600 kg-ot és ennek dacára állandóan művelés alatt áll. Itt a gazda nem számol, neki ilyen föld jutott, munkáját nem számítja, kenyere, szalmája van és nyomorog holta napjáig, zsellér a tulajdonán. Ha pedig bérlő, úgy van honnét napszámba járni, hogy a földbérletet fáradságos munkájával megkereshesse.

Nem lett volna soha szabad a magyarságnak minden áron való birtokszerzési gyengéjét oly mértéktelenül kihasználni, mint az úgy a múltban, mint jelenben történik. A szegény magyar bízik szorgalmában, jó erős karjában és a kínálkozó alkalomadtán olyan homokot vesz meg, amilyent árulnak, meg ami rajta marad az árverésen. Olyanföldrészeket nem volna szabad feldarabolni, áruba bocsátani sem a közületeknek, sem az erősebb kezeknek, amelyek csak nagy tőkebefektetéssel és különleges eljárásokkal hozhatnak jövedelmet és a kis ember gazdaságára gyengék, alkalmatlanok.

Mentől gyengébb a talaj, eredményes művelése annál több forgótőkével jár és annál több intelligenciát követel művelőjétől. A gyenge talajok maradjanak a közületek és az erős kezek birtokában. Azok könnyebben megbirkóznak vele, mint a magányos kisemberek. Sőt, az volna kívánatos, ha a gyenge kipárolt homoki birtokokat talán a sokat emlegetett telepítések során egy-egy nagyobb közület, vagy maga az állam váltaná magához megfelelő értékű jobb terület ellenében, melyen a magyar család boldogulhatna.

A közület, vagy az erős kéz fokozatosan beerdősítené — különféle kedvezmények igénybevétele mellett — a silány

homokokat, mert az erdő az egyedüli művelési ág, mely sikeres megtelepítés után képes önmagát fenntartani és idők folyamán talaját meg is javítani. Az erdőtelepítés lehetőségei korlátlanok, csak megfelelő munkaerő legyen a terület környékén, amelyik az erdő telepítésével, ápolásával és kihasználásával kapcsolatos munkákat elvégezze. Így például a kecskeméti Nagybugac erdőgazdasága mindaddig nem terelődhet helyes mederbe, míg oda község nem települ és a pusztta jobb földjei a magyarság művelése alá nem kerülnek. Szerény véleményem szerint, teljesen idejét múlta az ottan való mostani kizárólagos legelő gazdaság — bár csábítóan romantikus —, de a boldogulni akaró magyarság talpa alá földet kell adni, még pedig jót, hogy azon boldogulhasson, szaporodhasson ez a kiváló emberfajta, mert a szántók és egyéb mezőgazdasági földek megművelésén túl az ottan már meglévő és még telepítendő szőlők és gyümölcsösök bőséges nyári munkaalkalmat fognak nyújtani, az erdők pedig télen adnak foglalkozást és kereseti alkalmat.

Erős a hitem, hogy a gazdaság irányának ilyféle megváltoztatásával úgy a nép, mint maga a közület hamarabb és könnyebben boldogul.

Mielőtt az erdőgazdaságoknak az egyes birtokosok, közületek és az állam gazdaságában való szerepére áttérnék, kíváncsún tartom, hogy az erdőgazdaságok közvetlen jövedelmezőségére, tehát mint önálló gazdasági üzemek tiszta jövedelmére, egy-néhány példával reámutassak és azt az élő valóságnak megfelelő módon megvilágítsam.

Általánosan az a rosszindulatúan — sokszor irigységből — beállított vélemény, hogy az erdőgazdaság a törvények szigorú intézkedésével a birtokosra reákényszerített intézmény, amely többé-kevésbé az adófizetők filléreiből tengeti életét, vagy pedig a magánbirtokos erdőgazdaságát más mezőgazdasági üzemek jövedelemfölségeiből tartja fenn.

Ez merőben téves felfogás. Az állam erdőgazdasága olyan horribilis kamatok terheit kénytelen viselni, melyekre más gazdasági ág a mostani terményárak mellett teljesen képtelen volna. De a példás gazdaságvezetés, a faárak és a konjunktúrák ügyes kihasználása azt eredményezi, hogy az állam erdőgazdasága egyike a kevésszámú jövedelmező állami üzemeknek, holott a

nagy kamatot igénylő reáerőszakolt tőkebefektetésnek az erdőgazdaság egy fillér hasznát sem veszi.

A polgármester úr felkérésére nemrégiben volt szerencsém Kecskemét th. város erdőgazdaságának a jövedelmezőségével bővebben foglalkozni és végeredményben azt megállapítani, a th. erdőgazdaságának különböző jóságú termőhelyeire vonatkozóan megállapítottam, hogy a vágható korú jó akác állomány egy kat. holdja 70 m³ hozama 970 P-t ér, közepes akác állomány egy kat. holdja 50 m³ hozama 606 P-t ér, a gyenge akác állomány egy kat. holdja 23 m³ hozama 270 P-t ér.

Szabadkán 1 hold vágható korú kiváló akác állomány hozama 185 m³ értéke 3850 P-t ér, 1 hold jó akác állomány hozama 120 m³ értéke 1700 P-t ér, 1 hold gyenge akác állomány hozama 39 m³ értéke 710 P-t ér.

Kisszálláson 1 hold vágható korú kiváló akác állomány hozama 138 m³ értéke 2026 P-t ér, 1 hold átlagos akác állomány hozama 95 m³ értéke 1488 P-t ér, 1 hold gyenge akác állomány hozama 34 m³ értéke 516 P-t ér.

A fentebb kimutatott holdankinti vágható korú fatermek és azok értékeinek összehasonlításából kitűnik, hogy a kecskeméti eredmények a kisszállásiaknak és a szabadkaiaknak mélyen alatta maradnak. Ennek az az oka, hogy a kecskeméti erdőkben a Tös és Nyir kivételével alig akad valamire való homok, annak legnagyobb része, főleg Bugacon, közel áll a terméketlenhez. Azonkívül a még tűrhető talajokon álló erdők is elvéhnedtek, nagyon régi telepítésűek, úgy hogy azoknak legnagyobb része teljes kiírtás után mezőgazdasági talaj előkészítés mellett sorközi művelés segítségével újból telepítendő.

Ha az erdőgazdaságok összes erdősült területére elosztott kat. holdankinti tiszta jövedelmét vesszük szemügyre, úgy azt látjuk, hogy az a

szabadkai erdőkben kat. holdankinti évi . . .	20 P
a kisszállási erdőkben kat. holdankint évi . . .	28 „
a szegedi erdőkben kat. holdankinti évi . . .	16 „
a kecskeméti erdőkben kat. holdankinti évi . . .	8 „

A kecskeméti erdőgazdaság holdonkinti 8 P tiszta jövedelme 10.026 kat. hold összes erdősült területre vonatkozik. Ha az erdősült területekből levonjuk a bugaci erdőknek azt a 3000

hold területét, amelyiken boróka bokron túl erdőgazdaságilag számot tévő fatömeg nincsen, úgy a holdankinti tiszta jövedelem 11.7 P-re emelkedik. Tehát újból kiviláglik, hogy a kecskeméti erdők a már fentebb említett okokból felette gyöngék.

Az imént felsorolt négy, egészben 3000 hold kiterjedésű — erdőgazdaság átlagos holdankinti tiszta jövedelme: 16.64 P. A kecskeméti 8 P ennek még nemis fele. Ennek a fent előadotakon kívül még az is az oka, hogy az erdőművelési költségek igen nagyoösszegre rúgnak: 5 évi átlagban évi 17 ezer P, végül a vadászatból csak a vadkárok háramlanak az erdőre, a jövedelmek nem. Nagyon kívánatos volna a kisbugaci legelő buckás részeinek monostori részén, a gazdasági vasút mentén, a két erdő között fekvő, nem különben a kerektői és malomházi erdő környékén elterülő buckás, kizsarolt bérföldeknek az erdőterülethez való csatolása, hogy végleges kimerülésük előtt az erdősítés után feljavulva, kipihenve újra jövedelmezőkké váljanak.

Erős a hitem, hogy a megkezdett céltudatos munka nyomán a kecskeméti erdőgazdaság is eléri a szomszédos homoki erdőgazdaságok holdankinti tisztajövedelmének 16—17 P-ös évi átlagot, úgy, hogy az erdőgazdaságokból 200 ezer pengő évi tiszta jövedelem teljes bizonyossággal befolyik.

*

Minden gazdaság egyensúlyának a biztos bevételek képezik az alapját. Az erdőgazdaságból folyó jövedelmek — helyes gazdaságvezetés mellett — kis eltéréssel teljesen egyenletesek és a gazdaság konzervatív természetéből folyólag teljesen biztosak. Itt nincsenek szédületes kúpok, ragyogó üzletek, de kis elővigyázat és körültekintéssel a tisztességes polgári haszon nem igen marad el.

A mostani gazdasági válság közepette is tapasztalhattuk, hogy a fa árak nem hullámoztak úgy, mint más termények árai, az mindig egyenletesen tartotta az árnívót. Igaz, hogy a trianoni béke diktátum is elősegítette a faárak maradandóságát fakincseink elrablása útján, de ez a tényen nem változtat.

A felvidéki bányavárosok jogaik örökváltságaként hatalmas erdőket kaptak a magyar erdőkincstártól.

Ezek az erdőbirtokok képezték mélyen a békében ezeknek a városoknak a gondnélküli biztos megélhetést és a kulturális

fejlődést. Nagyrésze van az erdőkből származó, biztosan befolyó jövedelmeknek abban, hogy az erdőbirtokos városok igen sok tekintetben megelőzték azokat a városokat, amelyeknek erdőbirtoka nem volt. Vagyha volt is, az autonóm kezelés révén oda jutottak, hogy kénytelenek voltak erdőgazdaságuk ügyét az állam által rendbe hozatni. (Szeged, Szabadka, Debrecen stb.)

Az erdő jövedelme biztos, évtizedeken át lassacskán fejlődik, halmozódik a fakincs a felújítás, az állományt fejlesztő műveletek céltudatos és lelkiismeretes végrehajtása nyomán..

A körütekintéssel végzett kitermelés, ügyesen végrehajtott kiszállítás és a helyes kereskedelmi érzékkel eszközölt értékesítés, mindenesetre biztosítja azt a tisztességes jövedelmet, mely teljes beosztás mellett évről-évre egyenletesen és ugyanegy időben folyik be. Mentől nagyobb része állandó és biztos egy gazdaság bevételeinek, annál nyugodtabb, annál biztosabb a gazdaság menete és üteme.

A fa még mindig pótolhatatlan anyag. Utóbbi időben az építkezés szerkezeteiből nagyon kiszorította ugyan a vas, de még inkább a vasbeton, de annál hatalmasabb fatömegeket emészt meg a papír-, gyufa- és cellulóze-gyártás és legújabban a a fagáz-generátoros erőművek. A háztartások tűzhelyeit majdnem kivétel nélkül fával tüzelik. A lakószobák fűtésénél a kokszt és szén beszerzésének bizonytalansága, piszkos és drága volta, de meg a jó anyagnak külföldről való származása, mind inkább fafűtésre ösztökéli a fogyasztókat, főleg a felette takarékos Hardtmuth és Héber rendszerű kályhák elterjedése óta a tiszta, egészséges és veszélytelen fatüzelés mindinkább terjed.

Határozottan agrár jellegű hazánk háztartásában az a legfontosabb, hogy mivel tüzelnek a kiscgazdák több millió tűzhelyén és mivel táplálják télen a búbos kemencéket! Sajnálattal kell megállapítanom, hogy a kiscgazdák háztartása még mindig tápláló anyaföldünk rovására olyan mezőgazdasági növényi hulladékokkal és azok fogytán szalmával tüzel, amelyből sok millió mázsa termőerőt adó trágya lett volna termelhető.

Ebben látom egyik okát a Tiszántúlról halható gyakori panaszoknak, mert ott erdő nincs, tüzelni kell, fára pénz nem telik s így kénytelenek azt tüzelni, ami megég! Itt megjegyzem, hogy két kéve jó rőzse egy kereszt gabona szalmáját menti meg.

Az erdőgazdaság nem öncél, harmonikusan illeszkedik bele az általános gazdasági boldogulás és jólét megteremtésébe, de főleg a kisgazda társadalmat istápolja és fatermésével előmozdítja a föld termőerejének fokozását célzó trágya termelést. Erre az anyagra pedig az Alföldnek állandóan emelkedik a szükséglete, főleg a betegesen szaporodó szőlő- és gyümölcsstelepek révén, amelyek a termőföldnek majdnem semmitsem szolgáltatnak vissza.

*

A terményekkel stb.-vel való önellátást (autarhia) kárhoztatják. Úgy hiszem, hogy ez csak káros, ha a hazai termény, vagy gyártmány előállítás ára többbe jön, mintha azt idegenből hozatnánk, vagy ha a hazai termény minősége túlságosan silány lenne.

Egyébként a hazai, vagy az egyes egyén háztartásában a házi, ami odahaza készül, vagy terem — ha egyébként megfelel — rendszerint a legjutányosabb szokott lenni, amellet odahaza készen van, akkor vesszük igénybe, amikor arra éppen szükségünk van, nem kell hozatni, nem kell a reá való pénzről, pláne esetleg még idegen valutáról gondoskodni.

Fokozott mértékben áll ez a nagy kiterjedésű és aránylag alacsony értékű tüzelőanyagokra. A külföldi származású kokszt vagy szénnel szemben előnyben kell részesíteni a hazai származású szenet vagy fát. Minthogy a hazai szénrel való fűtés az erre szolgáló különleges drága kályhákban és leggyakrabban kellemetlen szagú gázok fejlődésével kapcsolatos, leg-gazdaságosabb és legtisztább, jó kályhákban a hazai fával való tüzelés. A háborús vagy egyéb gazdasági feszültségek nagyon megnehezítik, sokszor teljesen lehetetlenné teszik a jóminőségű külföldi tüzelő anyagok behozatalát. Ilyen esetekben, főleg ha tüzelő szerkezeteink kizárólagos minőségű külföldi tüzelő anyagok részére vannak építve az üzemek igen kellemetlen helyzetbe kerülhetnek, főleg akkor, ha nélkülözhetetlen közüzemekről van szó, mint világító, vízellátó, szivattyú stb. közüzemek.

Milyen kényelemben és biztonságban érezné magát Kécskemét th. városa, ha a villamos műveket faszívógáz tartaná üzemben, a városházát pedig akácfatuskóval fűtenék a drága kokszt és szén helyett. Az iskolákban, főleg a külteleken vissza

kellene állítani a rőzse tüzelésre alkalmas búbos vagy téglakemencéket. Egyszóval a városi erdőgazdaság összes tüzelésre való fatermékeit a lehetőség határáig saját szükségletének ellátására kellene felhasználni, így a kokszt és szén ára, valamint annak szállítási költségeire való készpénzről nem kellene — főleg ebben a szűk világban — más bevételekről gondoskodni. Az anyagok idehaza készleten vannak és bármikor igénybe vehetők.

Ugyanez az eset áll az egyes magánosokra is.

A kiscgazda azonban néhány holdat kitevő földcskéjéből nem ültethet be fával semekkorá területet. Meg kell elégednie egy kis szerű tanyafásítással, vagy valamennyi fasorral, már csak egy kis árnyékért, a malacnak, aprójószágának egy kis hulló eperért, meg hogyha valamelyik eszköze törik ne legyen kénytelen kölcsönbe kérni, vagy nyomban a városba szaladni. Az erősebb gazda körül ülteti birtoka határait, a közdüllőről tanyájáig fás bejáratot ültet. Marhakorlátját fával szegi. A tanya telkét és rakodóját az északi szél ellen két, háromszorosan ültetett szélfogó pásztával védi. A birtok terjedelmével és birtokosának módjával kell a fásításoknak is egyenes arányban növekedni és haladni. Az volna az eszményi állapot, ha minden birtokhoz annyi fasor, szélfogó és erdő tartozna, melynek fatermése tartamosan eltudná látni a birtok minden néven nevezendő faszükségletét. Ugyanez áll a községre, valamint a magára a közületek összeségére: az államra is.

Ahol hiány van erdőben és fában a lehetőség határáig segíteni kell a hiányon. Mégpedig mindenkinek, akinek az módjában van és mind azzal, amivel csak teheti. Elsősorban minden egyes birtokos ültesse el birtokán az összes fákat, melyek birtokának megmívelését és használatát nem akadályozzák, ne sajnálja azoktól azt a kis férőhelyet, amelyen megteremne ez, bőségesen megadóznak azok szélfogó szolgálatukkal, évekig gallyaik nyesevével, végül pedig fatestükkal.

A községek gondoskodjanak arról, hogy a hatáskörükbe tartozó utcák, terek, temetők, dülő utak, egyszóval minden hely, ahova más jelentékeny kára nélkül fa ültethető, fásítva legyen és azok mindenféle károsítástól meglegyenek védve.

Az állam e téren való kötelezettségeinek taglalása kívül esik ezen kis megemlékezés keretein. Az életre hivatandó új

erdőtörvény bölcs előrelátással kívánja szabályozni az erdőgazdaságok országos kérdéseit. Adja Isten, hogy a tervezet változatlanul emelkedhessék mihamarabb törvényerőre.

Talán helyén való, hogy ezt az alkalmat használom fel arra, hogy azok nevében, akik az Alföld népével és annak boldogulásával jobban összeforrottak, négy könnyen teljesíthető kérést intézzek a földművelésügyi kormányhoz. Kegyeskedne a földművelésügyi miniszter úr önagyméltósága arról gondoskodni, hogy:

1. a földművelésügyi minisztérium erdészeti csoportjának egyik osztályán legyen egy előadó, akinek a kezéhez volnának utalandók az Alföldet érintő összes erdőgazdasági ügyek. Ezt az előadói helyet csak olyan erdőmérnökkel lehessen betölteni, aki az Alföld erdőgazdaságának az ügyeivel úgy tudományos, mint gyakorlati úton is foglalkozott és e téren való ismereteinek nyilvánosan tanujelét adta.

2. Az Alföld erdőgazdasági ügyeinek ellátására lehetőség szerint olyan fiatal erdőmérnököket kell alkalmazni, akik önként kíváncsiak oda, vagy idevonatkozó ismereteket és gyakorlatot tudnak igazolni.

3. Tegye az erdészeti csoport vezetője az Alföld ügyei előadójának különös kötelességévé azt, hogy az Alföld gazdaságát érintő minden néven nevezendő újabb tudományos, vagy gyakorlati mozzanat lehetőleg az egész erdőmérnöki karral, vagy legalábbis az Alföldiekkel közölve legyen.

4. Tétessék intézkedés aziránt, hogy a műegyetem erdőgazdasági karán az összes érdekelt tanszékek az Alföld erdőgazdaságával kapcsolatos tudományos megállapításokat, valamint az eddig bevált gyakorlati eljárásokat és fogásokat ne csak mellékesen, de az ügy jelentős voltához méltó terjedelemben adják elő.

Ezek a kívánságok külön költséget nem igényelnek és két rendelet kiadásával megoldhatók.

*

Az Alföld erdőségei és egyéb faültetvényei nemcsak fates-tük értékével emelik az általános jólétet és mentik meg az eltü-zeléstől a termőföld karbantartására, főleg a homoki kultúrák-nak annyira szükséges és nélkülözhetetlen trágyára feldolgoz-

ható anyagokat, de a szociális hasznuk és jelentőségük a faértéknél sokkal többet ér.

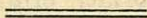
Az Alföldön az összes erdei munkákat késő ősztől, a tél folyamán a kora tavaszig kell végrehajtani, tehát abban az időben, amikor minden néven nevezhető egyéb gazdasági külső munka szünetel. Ekkor nyílik alkalom arra, hogy a lakosság kézi és fogatos munka erejét hasznosíthassa. Ilyenkor válik lehetővé az, hogy a teljesített erdei munka ellenében egész esztendőre való tüzelő, némi mezőgazdasági fa, esetleg még szerszám és épületi fa megszerezhető.

Ezentúl még lelkileg is nagy különbség van abban, ha a család férfi tagjai egész télen mérsékelt testi munkát végeznek az erdőn, vagy e híján a kovács-műhely küszöbén, vagy a kocsmá lócáján töltenék az idejüket és szednék magukba a nemzeti lelkületet ölő marxista mérgeket.

Az Alföldi nép azt tartja, hogy: meleg szoba — fele koszt! A meleg búbos vonzó erővel bír még akkor is, ha jobb híján — egy kis sült tök melegszik a vállán! — míg a hideg szoba, üres gyomor könnyen olyan útra terelik a nélkülöző magyart, amelyiken csendőrrel, törvénnel kerül szembe.

*

Az iménti rövid vázlatból is tisztán kiviláglik az Alföld fásításának gazdaságilag is igen jelentős kérdése, így bátran kérek fel mindenkit, hogy annak ügyét oly módon segítse elő, ahogy tőle kitelik, mert ezzel segíti elő az Alföldnek — a magyarság soha ki nem meríthető bölcsőjének — talpraállását, boldogulását és örökös fennmaradását!

Vizsgálatok az alföldi homoktalajok növényszövetkezeteinek talajjellemező értékeiről

Írta: Dr. Fehér Dániel.

(Befejezés.)

III. típus. A harmadik típus a jobb minőségű, erősebben kötött, humuszban és tápanyagokban gazdagabb homoktalajokat foglalja magában, amelyeknek vízgazdálkodása is kedvezőbb a két előző típuséval szemben. Rajtuk mindig sűrű, zárt gyepet találunk, ha erdő nem borítja őket. A talaj felső szintjét általában vastag, sötétbarna humuszos réteg képezi.

Növénytakarója többnyire csak három asszociációhoz tartozik, amelyek igen lassan alig észrevehetően mennek át egymásba. Tulajdonképpen csak folytonos és fokozatos átmenetet találunk. A legelső részen, mindjárt a víz felett az *Agrostis alba* asszociáció lép fel, amelybe sokszor már egészen lenn belekeverednek a *Festuca sulcata* asszociáció egyes elemei, sőt megtalálható sokszor már a *Cynodon dactylon* is. Felfelé haladva mindinkább száporodnak a *Festuca sulcata* asszociáció képviselői, de ugyanakkor nem marad el az *Agrostis alba* sem. Ugyanígy vagyunk a *Cynodon dactylon* asszociációnál is, amelybe átmegy a *Festuca sulcata* asszociáció.

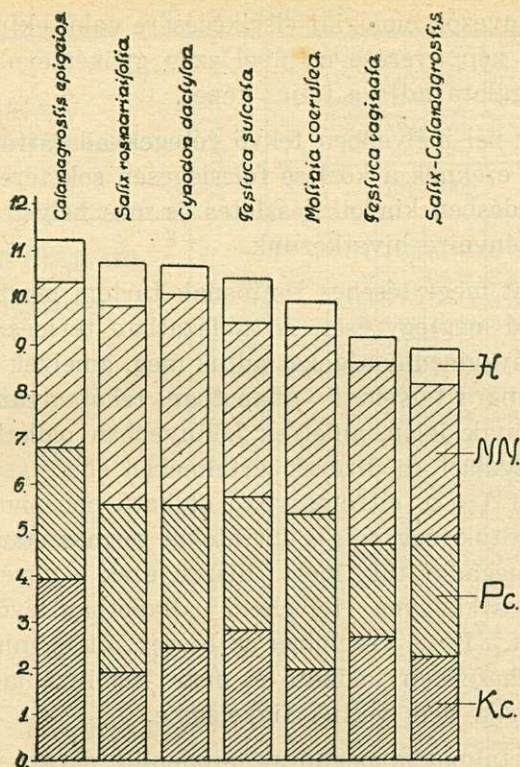
A típusoknak ez a jellemzése mutatja már azt, hogy a legbiztosabban a növényszövetkezeteket akkor használhatjuk fel, ha teljesen jellemző, vagy szélsőséges esetekkel van dolgunk. Bár Magyar rendkívül részletes és lelkiismeretes vizsgálatokat végzett, úgy hogy a tárgykört és a problémák teljességét majdnem egészen kimerítette, mégis eredményei is azt mutatják, hogy különösen az átmeneteknél ugyancsak részletes és körültekintő vizsgálatokra van szükség, hogy a növényszövetkezetek alapján

sabb biogén tényezők biológiai viselkedésére való tekintettel egyes összehasonlító kép nyérése céljából ezen gyökértérnek az összehasonlító vizsgálata adja a teljes képet.

Az 50 cm-nél mélyebben fekvő rétegek adataira vonatkozólag, minthogy ezeknek a közlése feleslegesen sok teret vett volna igénybe, e kérdésben kiadott részletes és más helyen közölt vizsgálatok eredményeire hivatkozunk.

A táblázat megértéséhez fontosnak tartom most a következőknek a rövid megjegyzését. A táblázatban természetesen csak azokat a tápanyagmennyiségeket adtuk meg, amelyek a növényzet gyökerei számára felvehető állapotban, tehát olyan vegyületek alakjában vannak jelen, amelyek könnyebben oldhatók. Az idevonatkozó vizsgálati módszerek értelmében ebből a célból tehát az úgynevezett 1%-os citromsavban oldható foszfor és kálisók mennyiségét adtuk meg, míg a nitrátokat természetszerűen teljes egészükben megadhattuk, mert hiszen ezek a növény gyökerei szempontjából a könnyen felvehető állapotban lévő vegyületek közé tartoznak. Ezzel szemben az összes nitrogénmennyiséget, amelyhez a nehezebben oldható és nem mobilizálható nitrogén-sókhoz tartoznak, nem vettük figyelembe.

A mésztartalmat is megadtuk mindenütt, dacára annak, hogy ezeknél a mészben gazdag talajoknál ennek a tényezőnek legalább egyelőre különösebb jelentősége nincs. A talaj savanyúsági adatai is mutatják, hogy ezek a talajok ebből a szempontból kielégítő állapotban vannak, ami természetes is, hiszen jól szellőzött nagy talajhőmérséklettel bíró arid talajokkal van dolgunk, amelyeknek baktérium tevékenysége rendkívül élénk és így a savanyú természetű félig bomlott termékek létrejötte a minimumra van korlátozva. A táblázat adatai különben azt a rendkívül érdekes jelenséget is mutatják, hogy a foszfor és kálitartalom bizonyos antagonisztikus viszonyban van egymással úgy, hogy ezeknek a kölcsönös előfordulása nem csak kiegyensúlyozó képet ad, hanem rendszerint vagy az egyik, vagy a másik tényező van viszonylag nagyobb mennyiségben képviselve. A táblázat adatai különben azt mutatják, hogy ha nagy vonásokban vizsgáljuk az eredményeket és ha a nehezebben kezelhető átmeneti típusoktól eltekintünk, a növényeszövetkezetek talajjellegző sorrendje és az egyes talaj-

1 sz. ábra.

H = Humusztartalom; *NN* = Nitrátnitrogén-tartalom; *Pc* = 1%-os citromsavban oldható foszforsav-tartalom; *Kc* = 1%-os citromsavban oldható kálitartalom.

típusok energiakészlete között az összefüggés nagy vonásokban kimutatható.

Ha most már az egyes asszociációk átlagadatait képezzük, akkor az 1. sz. ábrán vázolt képet kapjuk. Ezek az eredmények azonban természetesen csak általános és viszonylagos összefüggéseket adnak, de nem adnak szabatos felvilágosítást a szervesetlen sók tényleges mennyiségére vonatkozólag. Ezért a 3. sz. táblázatban az egyes asszociációk által jellegzett talajtípusok szervesetlen só tartalmának a határértékeit is megadjuk. Ebben a táblázatban a határértékek mellett kimutattuk néhány fontosabb fafaj káli- és phosphor határértékét és így megállapíthatjuk, hogy az asszociációk által jellemző talajtípusok energetikai szempontból

3. sz. táblázat.

Növény- szövetkezetek	Citromsavban oldható		Összes	Nitrát	Humusz %	CaCO ₃ %	ph
	P ₂ O ₅	K ₂ O	Nitrogén				
	mg/100g						
Calamagrostis epigeios assz. --	2.59—3.11	3.15—4.69	30.4 - 54.6	2.84—4.21	0.83—1.06	2.4—2.7	7.62—8.20
Salix rosmarinifolia assz. -- --	2.19—4.00	1.49—3.70	33.6 - 47.4	4.02—5.15	0.69—0.95	3.2—5.6	7.21—8.18
Cynodon dactylon assz. -- --	2.84—4.45	1.17—2.95	27.6—58.8	4.12—4.93	0.46—0.89	3.0—8.6	7.94—8.23
Festuca sulcata assz. -- -- --	2.19—3.90	3.09—3.86	39.5—95.2	2.79—4.52	0.38—1.38	9.4—18.1	7.68—10.89
Festuca vaginata assz. -- --	0.50—4.39	2.52—4.86	23.6—47.1	2.54—6.09	0.30—0.85	3.2—5.6	7.51—8.16
Festuca vag. - Fumana vulg. assz.	1.68—2.65	2.22—3.20	29.8—53.1	1.91—4.25	0.46—0.86	3.2—6.8	7.56—8.05
Festuca vag. - Stipa Joannis assz.	0.70—2.90	2.02—2.61	16.8—50.4	4.32—4.62	0.24—0.76	2.2—5.2	7.49—7.61
Festuca vag.-Festuca sulcata assz.	1.92	2.22	30.39	3.97	0.49	5.3	8.14
Molinia coerulea assz. -- --	3.90—4.87	1.56—2.53	44.7—46.2	2.75—5.26	0.51—0.59	3.2—9.3	7.66—8.11
Salix rosmarinifolia - Calamagrostis epigeios assz. -- --	2.51—2.58	1.61—2.84	36.8—51.9	2.53—4.16	0.70—0.83	4.8—5.6	8.02—8.17

	Vágásf.	P ₂ O ₅	K ₂ O
	éves	határértéke mg/100g	
Akác -- -- -- --	30	6.49	9.04
Feketefenyő -- --	100	1.14	1.18
Tölgy -- -- -- --	50	1.13	1.53
Nyár -- -- -- --	120	2.70	2.95
Nyír -- -- -- --	50	1.45	1.23
Bükk -- -- -- --	120	2.70	2.95

mennyire felelnek meg ezen fajok tápanyagigényeinek. Ez a kimutatás egyúttal természetesen már a fásítás szempontjából is bizonyos útmutatást ad.

Mindezeket egybevetve, mindenekelőtt megállapíthatjuk azt, hogy a növényyszövetkezetek alapján való talajbecslési eljárás, ha azt lelkiismeretesen és kellő körültekintéssel végezzük, az alföld-fásítás szempontjából hasznos útmutatásokat szolgáltat és különösen az általános tájékozódó és elkülönítő munkáknál kiváló eredménnyel használható. Különösen áll ez a növényyszövetkezetekre ökológiai szempontból.

Ha azonban a növényyszövetkezetek alapján való talajbecslést a fásításra alkalmas fajok kiválasztására akarjuk felhasználni és az egyes fajok energiaszükségletét a fásításnál tekintetbe jövő talajtípusok tényleges energiakészletével akarjuk úgy összehangba hozni, hogy a megtelepített állományok hosszabb időn keresztül ne merítsék ki a talaj ásványi anyagkészletét annyira, hogy ez az úgynevezett minimális határértékek alá szálljon, úgy véleményem szerint, ha a teljesen szélsőséges esetektől eltekintünk, a kémiai és fizikai analizisek szabatos keresztülvitelét teljesen nem mellőzhetjük. Nem mellőzhetjük pedig azért, mert amint a 3. sz. táblázat mutatja, az egyes növényasszociációk által jellegzett talajtípusok ásványi anyagkészletének a határértékei között jelentékeny ingadozások vannak, amelyek különösen az ámeneti típusoknál határozott következtetések levonását nagyon megnehezítik, sőt bizonytalanná teszik. Amellett azt sem szabad elfelejtenünk, hogy az egyes fajok ásványi tápanyagigénye fajok és vágásfordulók szerint rendkívül változóak. Hogy egy gyakorlati példát említsek, csak arra mutatok rá, hogy amint például az ákác fásításnál a talaj humusz, vagy nitrogéntartalma az ákác azon sajátága következtében, hogy a levegő gázalakú nitrogénjét megkötni képes, másodrangú szereppel bír, addig a többi fajnál ez a tényező elsőrangú jelentőségűvé válik. Az ákácnál viszont a káli- és phosphorigény a három, sőt négy-szeresét teheti ki a többi fajénak, amelyek olyan termőhelyeken, amelyek az ákác V., VI. termőhelyi osztályának alig felelnek meg, a hosszabb vágásfordulóval egybekapcsoló igénytelenségük következtében kitűnő növekedést mutatnak. Hogy szélsőséges és határozottan felismerhető és jellemezhető esetekben a növényyszövet-

kezetek is jó és helyes útmutatást nyújthatnak, az kétségen kívül áll. Ha azonban a helyzet nem világos és tisztán nem látunk, azután különösen olyan helyeken, ahol nagyobb ásványi anyagszükséglettel bíró fajok tenyésztéséről van szó és el akarjuk kerülni azt a veszélyt, hogy a minimális határt esetleg még az állománynak fejlődése előtt elérjük, a pontos analitikai vizsgálatokat nem mellőzhetjük.

Mindezek alapján a magam részéről meg kell állapítanom, hogy véleményem szerint helyes és jó eredményekhez csak akkor fogunk jutni, ha mind a két módszert egybekapcsoljuk. A növény-szövetkezetekkel való becslés alapján elsősorban az ökológiai útmutatásokat szerezzük meg magunknak. Majd ezeknek a birtokában megkíséreljük, ha határozott esettel van dolgunk és nem igényes fajtát óhajtunk telepíteni, amelyeknél esetleg az ökológiai viszonyok az ásványi anyagszükségletnél is döntőbb befolyást gyakorolnak, végleges elhatározásunkat tisztán a növény-szövetkezetek segítségével megszabni. Ott azonban, ahol igényes fajjal van dolgunk, ahol tehát az ökológiai szempontok mellett a talaj ásványi energiakészletét is feltétlenül tekintetbe kell vennünk, mert enélkül a gazdaság tartalmasságát és jövedelmezőségét veszélyeztetjük, ott, ha csak nincs világos és szélsőséges határozott esettel dolgunk, véleményem szerint feltétlenül meg kell, legalább a főbb pontokon a phosphor, kálium és nitrogén-faktoroknak szabatos kémiai módszerekkel való vizsgálatát ejttenünk.

A végrehajtott vizsgálatok tehát *Kis Ferenc* eredeti elgondolását és *Magyar Pálnak* ehhez fűzött további vizsgálatait nagy vonásokban megerősítették és beigazolták a növény-szövetkezetek alapján való talajbecslés gyakorlati szempontból való használatosságát. Az, hogy a növény-szövetkezetek alapján való talajbecslés nem minden esetben ad teljesen megnyugtató és kielégítő eredményeket, senkit, aki a növény-szociológiai módszernek céljával és rendeltetésével tisztában van, meg nem lephet. Ez a dolog természetéből folyik, mert az világos, hogy a termőhely meghatározásnál a növény-szociológiai módszerek sohasem adhatják azt a világos, tiszta és számokkal kifejezhető szabatos képet, amit a termőhely fizikai és kémiai vizsgálata nyújthat. De ezzel szemben megvan az a nagy előnyük, hogy az általános tájékozódás

szempontjából, főleg ökológiai szempontból könnyű kezelhetőségük folytán gyors tájékozódási lehetőségeket biztosítanak és további kiépítésük ezeknek minél szélesebb használhatóságát fogja biztosítani.

IRODALOM.

1. *Illés, N.*: A futóhomok erdősítésének kérdéséhez. (Erdészeti Lapok, 1890.)
2. *Kis, F.*: A szegedvidéki homoktalajok beerdősítéséről. (Erdészeti Lapok, 1892.)
3. Talajélet az Alföldön és a talaj megjavítása. (Erdészeti Kísérletek 28., 103., 1926.)
4. *Fekete—Blattny*: Az erdészetileg fontos fák és cserjék elterjedése a magyar állam területén. 1913.
5. *Magyar P.*: A homokfásítás és a növényszövetkezetek alapjai. (Erdészeti Kísérletek 35., 1933.)
6. *Fehér D.*: Vergleichende Untersuchungen über den Kali- und Phosphorgehalt der Sandböden auf der ungarischen Tiefebene mit besonderer Berücksichtigung ihrer Fruchtbarmachung. (Zeitschrift f. Pflanzenern. Düng. u. Bodenkunde 37., S. 26—52., 1935.)
7. — Vizsgálatok az alföldi homokos talajok phosphor- és káligazdálkodásáról, különös tekintettel az alföldfásításra. (Erdészeti Lapok, 1935.)
8. — Untersuchungen über den bodenanzeigenden Wert der Pflanzenassoziationen einiger Sandböden. (Zeitschrift für Pflanzenernährung, Düng. u. Bodenk., 1935.)

A vadállomány ivararánya

írta: Péterfay József

Magyarország vadállományának a viszonyait vizsgálva, feltűnik, hogy az állományok nem érik el azt a fejlődési szintet, ami az ország talaj, éghajlat és növényzeti adottságánál fogva elvárható volna. Vadgazdasági szempontból vizsgálva ezt a jelenséget, elvitathatatlan, hogy elsősorban az állományszabályozás hiányában kell keresnünk az okot.

Dacára annak, hogy a trianoni békeszerződés következtében a nagyvadállomány nevelésére és fenntartására hivatott kiterjedt erdőségeink igen nagy részét elveszítettük, megmaradt erdeink mégis olyan nagyvadállomány kitenyésztését tennék lehetővé, ami párját ritkítaná Európában.

Úgy a talaj, éghajlat, mint a növényzet viszonyait vizsgálva, több, nagy kiterjedésű területet találunk, ami az átlagon felüli nagyvadállomány kitenyésztésének alapja lehet és minden évben több olyan kapitális trofeát biztosítana, minek alapján Magyarország a nemzetközi vadászati kiállításokon az első helyet foglalhatná el.

Ebből a szempontból a következő területek jöhetnek elsősorban figyelembe: Gödöllő, Visegrád; Borsod, Abauj (Mátra, Bükkhegység); a Duna vidéke Kalocsától délre Tolna, Baranyával együtt (Kalocsai érsekség, káptalan erdőbirtoka, Mohács és vidéke); Somogy a Dráva-vidékkel; Zala (Lenti környékével mint gócponttal) Vas megyével.

Megfelelően keresztülvitt feljavítási munkával igen szép eredmény volna elérhető a Bakony—Vértes hegyvonulaton, ahol ennek a munkának minden előfeltétele megvan.

A fenti területek egy része (hegyvidék) ásványi tápanyagokban dús, elmálás útján keletkezett kötött vagy vályogos talaj, a harmadkori formáció agyagos és homokos közeteivel, valamint lösszel — a helyenkinti köves, erősen meszes és tápanyagszegény foltokat figyelmen kívül hagyva, — olyan növényfejlődést biztosítanak, ami a nagyvadállomány tenyésztési feltételeit felfokozott mértékben adja. A folyamvidékek alluviál-talaja a lerakódott iszaptömeggel és a rajta fejlődő buja növényzettel elsőrangú terep a nagyvad tenyésztésének, ahol ma is igen nagy számmal él.

Nem tagadhatjuk le, hogy a kapitalis trófeát célzó rendszeres tenyésztési eljárás olyan mértékben, mint azt a mai vadgazdasági viszonyok megkövetelnék: az egész országban alig található. A mégis előforduló kiváló egyedi fejlődés azonban az őserőben kereshető, ami egyrészt a vad tulajdonsága, másrészt a tápanyagdús növényzetben leli magyarázatát. Sajnos, nagyon keveset teszünk az egyedi kiválogatás érdekében; rábízuk nagybölcsen a természet teremtettségére mindezeket. Sőt! A természetes kiválasztást is megakadályozzuk a tenyésztés alapjául szolgálható erős és jobb bikák kilövésével; a fajfenntartást rábízva a gyengébbekre és a fejlődőkorúakra. Van tiszteletreméltó kivétel is; de ha ez sem volna, akkor a magyar vad degenerálódása rohamosan bekövetkeznék olyan mértékben, hogy ennek kiküszöbölése hosszú időt venne igénybe.

Átlagosan gyenge nagyvadállományunk kedvezőtlen fejlődésének az egyik okát a tenyésztésre fenntartó bikák kilövésében, a másik okot a rendszertelen és végre nem hajtott selejtezésben találhatjuk meg. Természetes minden vadászember törekvése, hogy kiváló vagy átlagon felüli trófeát ejthessen el. Ilyen körülmények között nem nagy beccsel bír a selejtezendő, gyengén vagy rosszul fejlődötték kilövése, hogy a tehenekről ne is beszéljünk. *Pedig a magyar nagyvad jövő fejlődésére, a kapitalis, erős trófeák kitenyésztésére a kules, a tenyésztésre alkalmatlan, degenerált egyedek kilövésében rejlik.* Amíg ezt a feladatot országosan el nem végezzük, addig eredményeket érhetünk el, de a magyar nagyvadállományt átlagosan feljavítani nem tudjuk.

De nemcsak a fenti okok bírnak befolyással arra, hogy a magyar nagyvadállomány nem fejlődik. Közreműködik az a nagyarányú kilövés, ami az ivararány kedvezőtlen kialakulását hozza magával.

Mi a mai helyzet? Megállapítjuk, hogy egy vadászterületen milyen nagyságú és megoszlású állomány van. Ennek alapulvételével megállapítjuk az ivararányt 1:4—6-ra a szarvasnál; 1:2—3-ra az őz-nél, a tenyészképeseket véve számításba; tehát kilöhető a fölös számú. Kilöjjük a legerősebbeket és a fajfenntartásra, az állományszaporításra hagyjuk legjobb esetben a közepeseket.

Nem vallom azt a nézetet, hogy az állományfejlődés szükség-szerű követelménye a kapitalis bika, mert a jó trófeával bíró 10-es, 12-es, esetleg 8-as is hozhat életre kapitálissá fejlődő nemzedéket. A fiatal bika fejlődését a nemzés erős igénybevétele azonban visszavetheti és az erős 8-as, 10-esből lehet satnya 10-es vagy 12-es, esetleg ágvesztéssel csak az előző évi ágakat rakja fel, tehát tenyésztésre már kevésbé alkalmas. A jól fejlődött 14-es, 16-os testben teljesen megerősödve hivatott arra, hogy a szaporodást biztosítsa, ahol az eddigi fejlődés és a másodrendű ivari jelleg biztosíték az eredményes állományfejlődésre és azok alapján a tenyészanyag kiválasztása még a kevésbé jártas egyénnek is könnyű, bár önmegegyeztetést követelő

feladat. A következő évben vagy években, amikor az utánpótlás már megtörtént, sor kerülhet ezeknek a kiöregedő, de kívánatos trófeát nyújtó egyedeknek a kilövésére. Sőt! Megfelelően végrehajtott szabályozással sokkal szebb, erősebb trófeák kerülhetnek terítékre, mint ma és az állományfejlődést megfelelő hímegekkel biztosítottuk.

A legnehezebb része az állományszabályozásnak mindenestre a selejtezés. Állandó megfigyelést, lelkiismeretes munkát kíván attól, aki ezt a selejtezést — kilövést vagy kilövetést — végzi. Ismernie kell minden vadat az egész területen, hogy ne csak számszerűen, hanem minőség szerint is tisztában legyen az állománnyal. A kilövésnek tervszerűn kell megtörténnie és sohasem a jelent, hanem azt a távoli célt kell szem előtt tartani, ami következetes munkával 8—10 év múlva elérhető.

A tenyésztés érdekében minden rendellenes, gyengén fejlett, sérült vagy beteg bikát, tehenet ki kell löni, hogy a tervszerű munkát ne akadályozzák. A beváltó vadból úgyszólván kap a tenyésztő fölös számú, nemkívánatos egyedet, amit szemmel kell tartania. Ennek a selejtezésnek az ideje a párzás, az üzekedés előtt van, amikor a legnagyobb elővigyázattal és körültekintéssel kell azt végezni, hogy a tenyészanyagot fölöslegesen nem zavarjuk. Nehéz feladat, hosszú megfigyelést és munkát igényel, de végrehajtható. Először kerüljenek sorra a bikák, a már megtermékenyített tehenek és suták a bógés, illetve borítás után is könnyen kilöhető.

Az átlagvadásznak ez a munka bizony sokszor nem kívánatos feladat, amit — mert nincs erre kényszerítve, — a legtöbb esetben el is hanyagol, illetve nem végez el. Ügylátszik azonban, hogy ez nem csak magyar sepcialitás, mert a tervszerűen dolgozó németeknél is előfordul. De amíg nálunk hiányzik a felsőbb beavatkozás és a rendszeres, céltudatos munkára való buzdítás, sőt kényszerítés, addig az új német vadászati törvény módot talált az ilyen irányú tevékenység keresztülvitelére.

A rendelettel kikényszerített, fejlődést célzó munkában azonban nincs sok köszönet, ha annak végrehajtását csak immel-ámmal végzik. Igen szerencsésen találták meg a módját ennek a németek azzal, hogy kiállítás rendeznek — díjazással — a selejtezett trófeákból, ahol a leggyengébb legrosszabb viszi a legnagyobb díjat. Ahogy ismerjük a németeket, az emberi gyengeség ilyen diplomatikusan felhasználásával kultuszt csinálnak majd a selejtezésből... és olyan versenytársat támasztanak nekünk, aminek eredményét majd csak évek múltán tudjuk megfelelően méltányolni.

Itt az idő, hogy amikor a középeurópai vadászati fejlődés majd minden államban elkerül bennünket, mi is hozzáfogjunk az építés munkájához addig, amíg ez nem késő. Viszonyaink a természettől adott legkedvezőbbek, csak ki kell használni a természetes lehetőségeket és ha kell, rá kell kényszeríteni a húzódozókat az építő munkára a köz

érdekében. Új vadászati törvényt, állami vadászati felügyeletet az egyöntetűség, a célszerűség, az irányítás kézben tartásához. Szigorú büntetéseket a vadászati kihágásokra, hogy a tenyésztés érdekében nevelt törzssállomány ne az orvvadász martaléka legyen.

Mi az építés, az eredményes kitenyésztés feladata? Elsősorban annak a régi elgondolásnak a likvidálása, hogy minél nagyobb az állomány, annál inkább van remény a kapitális trofea kifejlődésére. Nagyon rossz tenyésztési eljárás, mert a túlszorodott állomány szükségszerűen degenerálódik, még pedig igen rövid időn belül. Ha számításba vesszük azt a körülményt, hogy főként nagyvadnál a vérfrissítésre alig gondolnak, annyira kézenfekvő a beltenyésztés aránylag rövid időn belül, hogy állományunk pár év alatt egészen elcsenevezeszedhetik. Igen jó pálda erre a Kalocsa környéki Duna melleti erdők visszafejlődött szarvasállománya, ahol a 10—12-es agancs sokszor alig haladja meg az 50—60 cm szárhosszúságot. Ez pedig nem lehet egyetlen vadgazdaságnak sem a célja, aminek előidézője a túlságos mérvű elszaporodás következtében beállott beltenyésztés, illetve vérfrissítés hiánya.

Vegyük vizsgálat alá az alsó Duna-mellék szarvasállományának a visszafejlődését részletesen is. A terület nagyvadállomány fejlődésére kiválóan alkalmas bujanövényzettel, szinte áthatolhatatlan sűrűségekkel bír. Eldorádó a szarvasnak, ahol annyira túlszorodott, hogy a Földművelésügyi Minisztériumnak kellett közbelépni, hogy ez a túlszorodás mégis némi korlátok közé szoríttassék.

Mi lett az eredménye ennek a nagymérvű túlszorodásnak? A vérfrissítés nem történhetett meg természetes úton a kívánt mértékben, mert a baranyai, tolnai (Simontornya) beváltó bikák a nagyvadállományban nem bírtak olyan vérkeveredést előidézni, amit a szarvasállomány nagysága megkövetelt volna. A vérfrissítés irányítására, ha történt is intézkedés, de nem olyan mértékben, amit az okszerű vadgazdaság megkíván. Eredménye a beltenyésztés következtében előálló agancs-visszafejlődés. Valószínű az is, hogy a tenyésztés érdekében okvetlenül megtartandó erős és sikert ígérő bikák nagyszámban lövettek ki és a rossz ivararány következtében a fejlődő egyedek is borításhoz jutottak, ami kondícióromlással a másodrendű ivari jelleg leromlását is magával hozta.

Nem áll módomban mindezeket adatokkal is igazolni; a rendelkezésemre álló tájékoztató anyag szerint mindenesetre ennek kellett azoknak lenni, ami a degenerálódást előidézte.

Tudjuk azt is, hogy az agancs fejlődése nincs mindig összefüggésben a testsúllyal, mert amíg az agancs fejlődésére a foszforsavas éók, a bőséges tölgyakktermés van elsősorban befolyással, addig a testsúly a tenyésztési területen található és a vad által felhasználható növényi tápanyag takarmányértékétől; elsősorban zsirtermelő értékétől függ. A két különböző rendeltetésű anyag pedig nem mindig található

meg a kívánt mértékben ugyanazon területen. Tehát a vadtenyésztőnek ezzel számolni kell és ha sikert, eredményt akar elérni, akkor a hiányzó — főként csontképző — anyagok mesterséges adagolásával kell a vadállomány ilyen irányú szükségletét kielégíteni.

Miért fontos a két különböző rendeltetésű tápanyag egyik vagy másik formában való jelenléte?

Minden nagyvad-vadász tudja, hogy bőség idején a háremet tartó bikák öldöklő harcokat vívnak egymással a tehenek bírásáért. Ebben a küzdelemben annak a bikának van természetadta előnye, amelyik testben erősebb és kiválóbb agancssal bír, mit a harcban hasznosíthat. Mindezek szükségszerű következménye, hogy a legerősebb bikák foglalják le a teheneket és minél kiválóbb tenyészanyagot hagyunk meg a vadgazdaság érdekében, annál gyorsabb iramú fejlődésre számíthatunk. Önként következik ezek után, hogy az ivararány úgy állítandó be, hogy a tehenek bírásáért minél hevesebb küzdelmet legyenek kénytelenek a bikák vívni, amivel a legéletrevalóbbak, a legkiválóbbak kerülnek az egyetemes cél: az állományfejlődés homlokterébe.

Ha az ivararány megállapításának és beállításának az eddig követett rendszereit vizsgálat tárgyává tesszük, okvetlenül rájövünk arra, hogy az 1:4-6, illetve 1:2-3-as ivararány az állományfejlődést nem szolgálhatja kellőképpen. De ez természetes is. Az ivar szerinti szabályozás nemcsak azt a célt szolgálja, hogy minden bikának legyen a szükséges számú tehenek, illetve minden tehen borítása teljesen bekövetkezzék, hanem a legfontosabb feladata, hogy a bikák közül borításhoz tényleg csak azok juthassanak, melyek az állományfejlődést biztosítani is tudják. Ha az ivararány beállításánál egy bikára több tehenet számítunk, akkor az üzekedési időben lefolyó természetszerű párbajok alatt olyan bikák is borításhoz jutnak, mit az állományszabályozás, az egyedi fejlődés miatt el kell kerülnünk, tehát ez az állományszabályozási módszer kellő eredményre nem vezethet.

Amennyire célszerűtlennek tartjuk a fenti ivararány-szabályozást, annyira óvakodnunk kell a legújabbban térthódító elmélettől; a 2:1-es ivararánytól is. Ha még egyszer annyi bikát hagyunk az állományunkban, mint tehenet, ezzel csak azt érjük el, hogy a fölös számú bikánk az üzekedés idejére elvándorol. Azt hinnők, hogy ezzel az egyedi kiválogatódást segítjük elő, mert az erős bikák kiverik a gyengébbeket, pedig nem egészen így áll. Az öreg, tehát erős bikáknál a kóborlási hajlam sokkal nagyobb fokú, mint a röghöz jobban ragaszkodó fiatalokoránál, bár ezt általánosítani nem lehet; mégis a tapasztalat ezt látszik bizonyítani. Ennél az ivararány-beállításnál mindenesetre elkészülhetünk arra, hogy bikáink jó része — részben a kiűzés, rész-

ben a kóborlási hajlam következtében — elhagyja a területünket és maga a természet gondoskodik az ivar szerinti helyes megoszlásról, ami azonban nem jelenti azt is, hogy tényleg azok az egyedek maradnak vissza, melyeket az állomány szaporítására szeretnénk visszahagyni.

Míg tehát az egyik esetben kevés, a másikban sok hímeget hagytunk vissza és mindkét esetben eltértünk a célravezető tenyésztési eljárástól, joggal kérdezhetjük, hogy melyik az ivar szerinti leghelyesebb megoszlás, ami mindkét módszer hátrányait kiküszöböli és célunkat leginkább megközelíti?

A helyes út megválasztásához az ősi, természetes körülményekhez és magához a vadhoz kell tanácsért fordulnunk. Látjuk azt, hogy a beavatkozás akár egyik, akár másik irányban történik is, szükségszerűen olyan eltolódásokat idéz elő, ami a természetes körülményeknek nem felel meg. Az egyik esetben a túlhajtott tenyésztési eljárás a szervezet túlfinomodását, az igények növekedését és ezzel a *természetes* fejlődési lehetőségek csökkenését idézi elő (arabs és angol telivérek); a másik esetben a szervezet eldurvulása, tehát bizonyos fokú degenerálódás történik. Egyik sem lehet célunk, hanem az arany középúton kell haladnunk és erre a vadállomány *természetes szaporodása* nyújt kellő felvilágosítást.

Tudjuk, hogy a szaporulat ivar szerinti megoszlása rendszerint feles; maga a természet gondoskodik a nemek közötti egyensúly fenntartásáról. Nekünk tehát nem marad más tennivalónk, mint hogy a természet útmutatását felhasználva, azt tökéletesítsük olyan formában, hogy a feles ivararányt úgy állítjuk be, hogy csak a kiválasztott, tenyésztési szempontból tényleg értékes egyedek kerülhetnek a tenyésztési célt szolgáló korosztályokba. A fiatal korosztályokban történik a selejtezés, a nem kívánatos vagy fölös számúak kilövése és az ivararány beállítása, míg a legidősebbeknél azerős trofeákkal bírók lelövése, úgy hogy a kijelölésnél mindig a tenyésztési érdek legyen az irányadó.

Természetes, hogy a törzsállomány állandó megfigyelés alatt áll és ha egyik vagy másik a tenyésztési célnak nem felel meg, úgy az kilövésre kerül, de a beállított ivararány mértékében pótoltatik.

Felvetődik az a kérdés, hogy milyen számú nagyvad tenyésztése és fenntartása vezet leginkább célra és minden érdeket összevetve, milyen nagy állomány fenntartása a legcélszerűbb?

A legutóbbi, vadgazdasági szempontból fontos események között a vadkár-kérdést kell a legnagyobb súllyal bírónak tekintenünk. Tudjuk azt is, hogy a különböző vadfajok között — a vaddisznót nem tárgyalva — a szarvas okozta kár a legnagyobb, tehát az állomány nagyságának a megállapításánál ezt a tételt figyelmen kívül hagyni

nem lehet. A vadkár-megtérítés — főként a mai nehéz gazdasági viszonyok közepette — olyan összeget jelent, amivel a vadtenyésztő minden körülmények között kénytelen számolni. De ha a nagyvad tenyésztését saját, bekerített területen kívánjuk végrehajtani, akkor is számolnunk kell az okozott károkkal, főként a fiatalosokkal bíró erdőgazdaságnál.

A vadgazdaság alapját képező állomány mennyiségét tehát úgy kell megállapítanunk, hogy egyrészt az a tenyésztési célnak megfelelően, másrészt a tenyésztési terület az állományt — számítva a beváltókra is — a szükséges és különböző tápanyagokkal el tudja látni, sőt a számításunkat úgy kell összeállítani, hogy az egyes darabra eső tenyésztési terület tápanyaga bőséges legyen. Számításunknál figyelembe kell venni a szélsőségeket és a számítás alapja inkább nagyobb, mint kisebb, egy darabra eső átlagterület legyen.

Az állomány mennyiségének a megállapításánál ismét vissza kell térnünk a természetes szaporodási viszonyokhoz, hogy aránytalanságokkal le ne rontsuk az esetleg szépen induló munkánkat.

A mind nagyobb nehézségekkel küzdő gazdasági élet szükség-szerűen a mező- és erdőgazdasági termelés belterjességével védekezik a világválsággal szemben, amit kényszerűvé tesz a négyzetkilométerre eső lélekszám rohamos emelkedése is. A kultúrterületek kiterjedésének emelkedésével arányosan csökken a vadszaporodás természetes lehetősége, ami a zavartalanságot, a háborítatlanságot követeli meg, elsősorban a védelmet, takarást nyújtó sűrűségekkel egyetemben. Erdőgazdasági kultúránk fejlődésével a takarást, egyben bizonyos mértékig takarmányt is nyújtó sűrűségek is eltűnnek, hogy helyet adjanak a teljes záródásban tartott, aljnövényzet nélküli állományoknak, amivel a nagyvad természetes életkörülményei fokozatosan és állandóan csökkennek. A vadászterület-tulajdonosoknak ezeket a körülményeket figyelmen kívül hagyni nem szabad, mert ettől függ az állomány nagyságának a megállapítása, valamint a fenntartása, főként a téli takarmányszükséglet ellátása.

Ha a természetes szaporodásból származó nagyvadállomány mennyiségét nézzük, akkor meg kell állapítanunk azt, hogy természetes körülmények között nagymennyiségű vad nem igen fodul elő és az átlagot nem vehetnők 1000 kat. holdankint — olyan területet értek, hol a nagyvad természetes körülmények között, emberi beavatkozás nélkül is állandóan szaporodik — 8—12 drb-nál többre. Eltolódások a terület többé vagy kevésbé alkalmas volta miatt pro és contra vannak, ezért a természetes elszaporodás mértéke igen változó az egyes vidékek szerint és sok vitának lehet az alapja. Célunk nem ez lévén, azt kell megállapítanunk, hogy minden szempontot figyelembe véve, mi lehet alapja a nagyvad-állomány jelenlegi elszaporításának?

Mindezek után az a vadmennység, ami az elsoroltak alapján az átlagos viszonyok mellett — talaj, növényzet, illetve tápanyag — úgy tartható fenn mint maximum, hogy ne haladja meg az 1000 kat. holdankinti 30 darabot. Ez a mennyiség azonban maximumnak tekinthető, mert ilyen állomány mellett is tekintélyes vadkár keletkezhetik. Normálisnak a fenti mennyiség felét venném, mert így az állomány károkozása a legkisebb a vadgazdasági cél mellett. Ez volna az arany középút, amikor mindkét szempontból elérhető a cél: az állományfenntartás és szabályozás, valamint az okozott károk lehető csökkentése.

Természetesen a fenti maximum nem jelenti azt a mennyiséget, aminél többet az átlagos terület nem bír el. Azonban úgy az erdő, mint a mezőgazdasági termelés rovására menne a szertelen elszaporítás és főként a kis- és törpebirtokosok körében keltene nagy ellen-szenvet és elkeseredést. Ez azonban nem lehet célja egy vadtenyésztő-nek sem.

Nézzük ennek a nagyvadállománynak az ivararányát. *Könnyebb számontartás miatt vegyünk 1000 kat. holdankint 30 darabot és vegyünk alapul 10.000 kat. hold területet 300 darab szarvassal. Hogy alakulna a korszerű vadgazdaság ivararánya?*

Az állomány	Hímegyed	Nőegyed
Létszám:	150 drb	150 drb
<i>Megoszlás:</i>		
1 éves	30 drb	30 drb
2 éves	25 „	25 „
3—6 éves	40 „	50 „
7—9 „	30 „	35 „
10 „ és idősebb	25 „	10 „
Összesen:	150 drb	150 drb

A tehenek kor szerinti arányát tetszés szerint szabályozhatjuk, de vigyázni kell arra, hogy megfelelő számú tapasztalt vezértehenet hagyjunk az állományban. A teheneket magas korig tartani nem tanácsos.

A bikáknál, amint látjuk, a szelektálásra van bőven lehetőségünk a már rendes kerékvágásba került megoszlásnál is. Van 55 drb nemzésre, a vadgazdasági célt tekintve, megfelelő bikánk, amire darabonkint 2 drb tehen jut. De van 40 drb 3—6 éves bikánk is és ilyen körülmények között a kiválogatódást minden körülmények között biz-

tosítottuk. Lelövésre számíthatunk évenként 4—5 erős és 5—6 közepes bikát.*

Természetesen mindez vázlatos összeállítás — elméleti elgondolás —, amit a vérbeli vadász olyképpen módosít, hogy több erős bikát enged a magasabb korosztályba, ami a kapitálissá fejlődést nagyban elősegíti. A vázlattal csupán szemléltetést akartam elérni.

A zárt vadaskertben, illetve elkerített tenyésztési területen az arány szabályozása és az előírás végrehajtása könnyű. Nyílt területen ez a feladat sokkal nehezebb, mert a bögési idő alatt a bikák sokszor igen nagy területet bekóborolnak. Az arány hozzávetőlegesen mégis mindkét nemnél betartható és ha a vad részére — neki kedves — takarmányvetésről gondoskodunk, akkor csak eredményt érhetünk el. Ha pedig arra gondolunk, hogy az egész ország területén egységes irányítás mellett végezzük el a feljavító és kitenyésztő munkát, akkor az átváltások semmiféle befolyással nem bírnanak a lelövésre, mert amennyi elmegy, ugyanannyi jön is.

Ugyanígy vagyunk az őzrel is; feltételezésem szerint ennél a keresztülvitel nehezebb, mert nagyobb elterjedésénél fogva, több kerül részben a községi bérelt területekre, ahol kevés a szakértő; részben a mindenütt jelenlévő és kipusztíthatatlan orvvadász prédájává. Az őznél csak elszigetelt területeken lehet eredményes kitenyésztést elérni, amire annál is inkább van lehetőség, mert az őz közismerten jobban tartja a helyét.

Röviden kitérek még a nagyvad takarmányszükségletére is. Nyáron ez a kérdés nem okoz gondot, mert a természetes takarmány bőségesen elégséges. A csontképző anyagok, foszforsavas sók adagolásáról azonban még akkor is kell gondoskodnunk, ha a terület ilyen anyagokban nem volna szűken. A vad lekötésére nagy jelentőséggel bírnak a szók és a belekevert foszforsavas sók, mihez még gyógyszerek is keverhetők.

A vad lekötését igen előnyösen szolgálják az egyes foltokban elszórtan vetett takarmányfélék: lucerna, herefélék, csicsóka, tengeri,

* A magunk részéről feltétlenül túlzottnak tartjuk az 1000 kat. holdankint 30 drb. szarvast.

Teljesen osztjuk báró Prónay Gábornak, az ország egyik első vadászának azt a véleményét, hogy egy szarvas tisztességes eltartásához, megfelelő táplálásához legalább is 100 hold erdő szükséges.

Különösen áll ez ma, amikor a mégis valamivel bővebb legelőt nyújtó tarvágások helyét a természetes felújítás foglalja el legtöbb helyütt, ahol, ha a felújítás sikerül, a táplálék csak az erdőalkotásra szánt fákból kerülhet ki.

Ugyancsak helytelennek tartjuk az ivararány-elosztást is, mert a 120 drb két éves és ennél idősebb szarvastehén után legalább 100 drb-os átlagszaporulatra lehet számítani s így, ha az állományt megtartani akarjuk, 10%-os elhullás esetén is minden évben 90 drb állatot (fele tehén, fele bika) kellene 10 ezer holdon lelőni.

répa stb. A téli takarmányozásról a tenyésztőnek kell okvetlenül gondoskodni, ha munkáját sikeresen akarja végezni. Széna, lucerna, répa, tört, illetve zúzott vadgesztenye, makk és esetleg tengeri szolgálatnak erre a célra.

A kisvad ivararányának a beállítása nehezebb, mert amíg a nagyvadnál szám szerint megállapítható a mennyiség, addig a kisvadnál becslésre kényszerülünk.

Nyúlnál az ivararány beállítását legkönnyebben az ismert módszer szerint végezhetjük: a körben, illetve hajtásban a záraskor legutoljára maradt nőstényeket futni engedjük. A másik lehetséges megoldás a párzás alatti kan-kilövésben volna — ha sok — azonban ezt a törvény tiltja.

Fogolynál az ivararány-beállítás igen fontos, mert az aránytalan megosztás a tojó üldözésére és fészekrombolásra vezet. A kakaskilövés gyakorlott vadásznak nem megoldhatatlan feladat. A felkelő fogolycsapatnál a legtöbb esetben megállapítható a hasfoltról a kakas és kilőhető. Természetesen biztos szemet és gyakorlott, gyors lövést kíván. Hogy végrehajtható, bizonyítja az, hogy próbaképpen 38 db foglyot lőttünk, amiből 32 darab kakas volt. Gyakorlatot kíván ez a munka, de hamar belejöhét mindenki.

Hogy állítsuk be az ivararányt? Minden tyúkra egy kakast kell számítanunk, azonban inkább lőjünk ki többet; tavasszal úgyis kapunk a szomszédoktól, ahol mindig több a kakas, mint a tyúk, tehát a megfelelő ivararányunk biztosítva lesz.

Fácánál az ivararány-beállítás már körülményesebb és alapos megfigyelésekkel, próbahajtásokkal kell az arányról meggyőződést szerezni.

Az ivararányt a régi tenyésztők 1:6—8-ra teszik, sőt mesterséges tenyésztésnél nem egyszer 1:8—10-re is. Szabadtéri tenyésztésnél azonban ez az arány a mai vadgazdasági tapasztalatoknak nem felel meg. Miért? A fejlődést a természetes kiválogatódás tudja csak a kívánt mértékben biztosítani, erre pedig az előbbi aránynál nincs lehetőség. A sok tyúk között megoszlik a kakas és riválisok hiányában a tenyésztésre alkalmatlan is tyúkokhoz jut. Ezt pedig az okszerű vadgazdaságnál el kell kerülni. Az ivararányt állítsuk be 1:4—4.5-re és a rendszeres munka után látni fogjuk az eredményt.

A vérfelfrissítésről emlékezem meg még röviden, ami a kisvadas elengedhetetlen feltétele. Minden évben gondoskodjunk megfelelő vérfelfrissítésről, amit lehetőség szerint azonos körülmények és azonos talajról szerezzünk be, hogy a változás nagy nyomot ne hagyjon a hozott vérekeverési anyagban. Tenyésztésre szabadtéren inkább azok a fajok alkalmasak, amelyek közelebb állanak az ősfajhoz, illetve a *Ph. colchicus*hoz. Igen jó a törzsanyagban a *Ph. torquatus* vér, ami több tojást biztosít, viszont az előbbi helytartó voltánál fogva alkal-

masabb. Mennyit kell évenként behozunk az idegen vérből, hogy degenerálódás ne történhessék? Minél többet. Ha csak lehetséges, évenként szerezzük be az egész állomány létszámának megfelelő 5%-nyi vérfrissítést. Ha ezt minden évben kieresztjük, akkor biztosak lehetünk az eredményben.

Végül nem hallgathatom el azt a meggyőződésemet, hogy az ivararány helyes megállapításától függ az okszerű vadgazdaság eredménye, eltekintve más, befolyással bíró körülményektől. De az a tenyésztő, aki az ivararány beállításával fáradozik, az a vad egyéb életszükségletéről és a vad védelméről is gondoskodik megfelelő mértékben.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesület igazgató választmányának 1935. évi július hó 15-én az egyesület székházában tartott rendes ülésről.

Megjelentek: báró Waldbott Kelemen elnök, ifj. gróf Teleki József alelnök, Biró Zoltán ügyvezető, Ajtay Jenő, dr. Ajtai Sándor, gróf Andrássy Sándor, Czillinger János, gróf Esterházy Móric, Földvári Miksa, Huszár Tibor, Ivanich Ferenc, Kallivoda Andor, Kovács Gábor, Lády Géza, gróf Mailáth György, Mihalovits Sándor, Molcsány Gábor, Papp Béla, Pászthory Ödön, báró Prónay György, Róth Gyula, Takács Zsigmond, Vuk Gyula vál. tagok és Lengyel Sándor segédtitkár.

Báró Waldbott Kelemen elnök:

Üdvözlöm a megjelent urakat és az Országos Erdészeti Egyesület igazgató választmányának a mai napra kitűzött ülését megnyitom.

Megállapítom, hogy a választmányi ülés határideje a választmány tag urakkal a kellő időben közölve lett és hogy a megjelentek számára való tekintettel határozatképes.

Távolmaradásukat kimentették: báró Inkey Pál, gróf Károlyi Gyula, gróf Keglevich Gyula, herceg Montenuovo Nándor, Matusovits Péter, Onczay László, Osztrólczy Miklós, őrgróf Pallavicini Alfonz Károly, dr. Papp-Szász Tamás, gróf Széchenyi Aladár, Urbánfy Ignác, gróf Zelensky Róbert, gróf Festetics Kristóf, gróf Széchenyi Károly, Walla Ferenc igazgató választmányi tag urak.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Ajtay Jenő és Czillinger János urakat kérem fel.

Tisztelt Igazgató Választmány! Legutolsó választmányi ülésünk óta a földművelésügyi minisztérium erdészeti szolgálatában történt jelentős változások több olyan urat érintettek előnyösen, akikhez az Országos Erdészeti Egyesületnek már régebbi meleg kapcsolatok fűstek. Az erdészeti főosztály vezetésével a földművelésügyi miniszter úr Molcsány Gábor miniszteri tanácsos urat az igazgató választmány tagját bízta meg.

Amikor Öméltóságát ebben a megérdemelt magas tisztségben elő-

ször van szerencsénk az igazgató választmány ülésén üdvözölni, azt hiszem mindnyájunk érzelmeit tolmácsolom, amikor őszinte örömneknek adok kifejezést afelett, hogy a miniszter úr kitüntető bizalma egy olyan szakértnő felé fordult, akinek szakképzettségét, komoly tudását, emellett megértő konciliáns gondolkodás módját már az igazgató választmányban folytatott gyakori tárgyalások során is sokszor volt alkalmunk megismerhetni.

Őszintén kívánjuk, hogy Öméltóságát ebben a magas és szép pozíciójában kísérje az Isten segítsége, hogy a maga elé tűzött nemes és szép célokat el tudja érni és továbbra is hasznos és értékes szolgálatokat tudjon tenni a magyar erdőgazdaság ügyének. Engedje meg egyúttal Öméltósága azt is, hogy arra kérjem, viseltesék az Országos Erdészeti Egyesület és annak ügyei iránt továbbra is azzal a megértő jóindulattal, amivel eddig viseltetett. Azt hiszem mindnyájunk nevében biztosíthatom Öméltóságát arról, hogy a magyar erdőgazdaság érdekében folytatandó munkájában kész örömmel támogatjuk.

Ezen kívül azonban még három olyan urat ért előléptetés vagy kitüntető megbízatás, akikhez az egyesületet régebbi meleg kapcsolatok fűzik és pedig dr. Ajtai Sándor választmányi tag urat a földmívelésügyi miniszter úr az erdőfelügyeleti osztály vezetésével bízta meg, Pászthory Ödön főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott erdőtanácsost, igazgató választmányunk tagját, a Kormányzó Úr Öfoméltósága főerdőtanácsosnak nevezte ki és Lengyel Sándor erdőtanácsos urat, ki az egyesületben hosszú idő óta látja el a segédtitkári tisztet és mint ilyen évek óta vezeti az igazgató választmány és közgyűlés jegyzőkönyveit, az állami erdőbirtokok, vagyis a kincstári erdők ügyeit intéző osztály élére állította a földmívelésügyi miniszter úr.

Azt hiszem mindnyájunk érzésének adunk kifejezést akkor, amikor az érdekelt urakat az igazgató választmány nevében melegen üdvözölöm s azt kívánom nekik, hogy munkájukat siker és eredmény kíséresse minden téren.

Tisztelt Igazgató Választmány! A tárgysorozatban felvett két ügyre vonatkozólag az ügyvezető úr már bizonyos propozíciót tett írásban is a t. Igazgató választmánynak, azért ezekre ez alkalommal kitérni nem kívánok. Azt hiszem legcélszerűbb lesz, ha az ügyek sürgettségére való tekintettel közvetlenül a tárgysorozat tárgyalására térünk át.

Felkérem ügyvezető urat, hogy jelentését előterjeszteni szíveskedjék.

Molcsányi Gábor napirend előtt felszólalva úgy a maga, mint karsársai nevében megköszöni a meleg üdvözlő szavakat. Tudja, hogy nagy feladatra vállalkozott oly időben, amikor nagy kérdések várnak megoldásra. Az új erdőtörvény már készen áll, most készül az új törvény végrehajtási utasítása. Megindul továbbá az Alföldfásítás nagy munkája is. A faforgalom és több más kérdés is rendezésre vár. Tudja, hogy nagy feladatok előtt áll, de el merte vállalni a megbízatást, mert bírja a mi-

niszter úr bizalmát s itt vannak munkatársai, akiknek segítségére támaszkodhat. Ezenkívül az egyesület is biztosította támogatásáról, melyet előre is köszönettel fogad. Az üdvözlő szavakat ismételtén hálásan köszöni.

Ügyvezető jelentése során mindenekelőtt a József Nádor Egyetem bánya- kohó- és erdőmérnöki karának levelét ismerteti, amelyben hálás köszönetet mond azokért a megtisztelő, szíves szavakért, amelyekkel az egyesület a bányászati szakoktatás 200 éves jubileuma alkalmából a kart üdvözölni szíves volt.

Egyhangúan tudomásul szolgál.

Ügyvezető ezután bemutatja a kereskedelemügyi és földművelésügyi miniszter uraknak a leíratát, amelyben arról értesítik az egyesületet, hogy a MÁV utasítást kapott arra, hogy a folyó évi június hó végéig érvényesített fuvardíkedvezményt július hó 1-től július hó végéig változtatlanul újítsa meg.

Egyhangúan tudomásul szolgál.

Ügyvezető ezután a MÁV igazgatóságának a hűségnyilatkozatokkal kapcsolatos állásfoglalását ismerteti. A MÁV az egyesület átiratára válaszolva közli, hogy a nyilatkozat beszolgáltatása alól a mezőgazdasággal foglalkozó erdőbirtokosokat az egyenlő elbánás elvére való figyelemmel általánosságban nem mentheti fel, mert a felmentés esetén várható forgalomkiesés következtében nem látná biztosítva az általa nyújtott nagy kedvezmény ellenértékét.

Az OMGE-val történt megállapodás alapján a gazdákat a nyilatkozat beszolgáltatása alól lehetőséghez képest mentesítették, azonban a nyilatkozathoz kötött kedvezményeket, amelyeknél a nyilatkozatot a címzett tartozik beszolgáltatni a gazdák is csak úgy vehetik igénybe, ha a címzett a nyilatkozatot tényleg beszolgáltatta.

A MÁV egyébként nem tesz észrevételt az ellen, ha a nyilatkozatot adott erdőbirtokosok az egyes gazdaságaik között a csereszállítmányokat saját ígán bonyolítják le, ha azok vasuton egyáltalában nem vagy csak kerülővel volnának vasuton szállíthatók, ezenkívül a még fél kocsirakományt sem kitevő illetmény — családtagok szükségletét képező, — ingyenes adomány, stb. fát közúton fuvarozzák el.

A fentiekre való tekintettel a MÁV azt a kérelmet, hogy az erdőbirtokosokat a nyilatkozat beszolgáltatása alól általában mentesítse, sajátlatára nem teljesíthette.

Ügyvezető közli, hogy a hűségnyilatkozatok kérdésében az igazgatóválasztmány legutóbbi ülésében már állást foglalt. Az egyesület a MÁV és OMGE között létrejött megállapodásba kapcsolódva megfelelő felterjesztéssel fordult a földművelésügyi miniszter úrhoz, de arra válasz még nem érkezett. Javasolja, hogy kiegészítő felterjesztéssel forduljanak a földművelésügyi miniszter úrhoz és a válasz megsürgetése mellett kériék annak kieszközését, hogy a nyilatkozatokban fel legyenek sorolva azok a szállítmányok, amelyek mentesítve vannak. Javaslatát kiegészíti még azzal, hogy a MÁV ne az erdőbirtokostól, hanem a vevőtől kérje a garanciát, mert a birtokos az eladott fának a szállításáért nem vállalhat garanciát.

Mihalovits Sándor annak a kikötését javasolja, hogy mindenképpen a vevő legyen a felelős, mert az eladott fáért a birtokos nem felelhet.

Gróf Esterházy Móric helyesli Mihalovits Sándor javaslatát.

Az igazgatóválasztmány egyhangúan a javaslatok értelmében határoz.

Molcsányi Gábor a határozatnak sürgős felterjesztését kéri, hogy a hét folyamán a földművelésügyi minisztériumban tartandó értekezleten ez a kérdés is tárgyalható legyen.

Ügyvezető ezután a műszaki altsztek kérdését ismerteti, akik kiegészítő vizsgával az érettségivel egyenlő értékű minősítés alapján a más

pályákon való elhelyeződés lehetőségét kívánják biztosítani. Ügyvezető a maga részéről pártolja a kérdést, az elhelyezkedés szempontjából nem lát akadályt.

Az elnök Papp Béla, Róth Gyula, Pászthory Ödön és dr. Ajtay Sándor hozzászólása után az igazgató-választmány egyhangú határozattal a kérdés felett napirendre tér.

Ügyvezető a tárgysorozat második pontjára áttérve közli, hogy a földművelésügyi miniszter úr az egyesületnek a magyar tűzifa vasúti díjkedvezménye ügyében tett felterjesztésére válaszolt és leíratában arról értesítette az egyesületet, hogy a kereskedelemügyi és pénzügyminiszter úr, a MÁV költségvetésében mutakozó hiány csökkentése érdekében a tűzifára engedélyezett tarifa kedvezményt meg akarja szüntetni.

A földművelésügyi miniszter úr ezt a kívánságot bizonyos mértékben indokoltak tartja, a MÁV-ot valamilyen formában kárpótolni kívánja s ezért az egyesületet javaslatlételre hívta fel.

Az egyesület a legutolsó felterjesztésében is azon az állásponton volt, hogy a kedvezmény maradjon meg, de ez úgylátszik nem vihető keresztül.

A MÁV által javasolt tarifa emelése 60 km-es szállításnál 1 P-vel kezdődne és 380 km-nél elérné a 20 P-t. Bár a fuvardíjemelések átlagosan csak 10 pengőt tenne ki, mégis a külföldi fával való versenynél minimálisan 14—15 pengős, de legnagyobbbrészt 20 pengős fuvardíjemelést jutna érvényre. Ezt a progresszív emelést igazságtalannak tartja, mert a távol fekvő erdőgazdaságokat sújtja. A megterhelés nem érinti a külföldi fát, sem a hajón szállított fát és így a mai egyensúlyrendszert megbolygatja. Oly megoldás volna kívánatos, amelyik nem okozna egyenlőtlenséget s amely megoldás mellett a többterhelés egy részét át lehetne hárítani a fogyasztásra és a termelő erdőgazdaságokra sem jelentene nagyobb áldozatot.

A maga részéről javasolja, hogy az előző felterjesztésben foglaltakra való utalással kérje az egyesület a tarifakedvezménynek mostani formájában való fenntartását, de ha ez sehogysem menne, javasolja az egyesület, hogy a minisztérium emelje fel a szállítási igazolvány díját az összes vasúton vagy hajón szállítandó tűzifánál 10.000 kg-ként 2 pengőről 6 pengőre és az eddig létrejött kötéseknek a 6 pengő fele, vagyis 3 pengő a vásárlóra legyen áthárítható. Véleménye szerint a q-ként 3 filléres megterhelést elbírná a fogyasztás, az erdőgazdaságra ez viszont 10.000 kg-ként csak 1 P többletkiadást jelentene.

Ez az emelés a földművelésügyi minisztérium tárcabevételeinél mintegy félmillió pengős többletbevételt biztosítana, amiből módjában állna a földművelésügyi miniszter úrnak a MÁV-ot megfelelően kártalanítani.

Gróf Esterházy Móric a kérdéshez szólva utal arra a tárgyalásra, amelyen a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszter úr a MÁV forgalmának 20%-os visszaesésével indokolta a tarifa felemelésének a szükségességét. Hogy így van-e, vagy sem, nem tudja, de attól tart, hogy ez a félmillió pengős megoldás nem felel meg az említett miniszterek elgondolásának. Nem hiszi, hogy a tervezett 20 pengős emelés mellett nagyobb forgalmat tudnának elérni. Az igazolványok árának felemelését nem tartja helyesnek és ebben nem ért egyet ügyvezetővel. Véleménye szerint a MÁV ha nem jut ily módon a várt bevételhez, a tarifát mégis csak fel fogja emelni. Javasolja, hogy az egyesület megfelelő indokolással mutasson rá a mostani állapot fenntartásának szükségességére, s ha sehogysem lehet a tarifaemelés elől kitérni, úgy a tűzifatarifát emeljék fel linearisan 4 pengővel s ezt kapja meg közvetlenül a MÁV. Egy másik észrevétele az, hogy az igazolványok árának az emelése az erdőgazdaságoknak okozna nehézséget, mert a szükséges fedezettel nem rendelkeznek. Világos helyzetet teremtené a tarifának végig 4 P-vel való emelése s

mentesítve volna úgy az egyesület, mint a minisztérium minden közvetítéstől.

Ügyvezető a kérdéssel kapcsolatban két nehézséget lát. Az egyik az, hogy kiesik a hajófa, a másik pedig az, hogy fel kell emelni a külföldi fa tarifáját, ami nemzetközi viszonylatban járna nehézségekkel. Bizalmas értesülése szerint, ha a minisztériumok egymás között megállapodnak, esetleg hosszabb időre fogják a tarifakedvezményt megadni. Az általa javasolt megoldás nem járt nehézséggel. Az egyesület az Öexcellenciája által említettekre a felterjesztéseiben többször rámutatott, mindez azonban nem járt eredménnyel.

Mihalovits Sándor véleménye szerint a MÁV mostani tarifarapolitikája ép ellenkezője az azelőtti helyes elgondolásnak, amikor progresszív alapon a fának nagyobb távolságokra való szállítását tették lehetővé. Végeredményben az erdőbirtokok fogtak rosszul járni. A felterjesztésben a régi helyes elgondolás melletti állásfoglalás javasolja. A tűzifa egyébként még nincsen teljesen leszállítva s így az nem oka a forgalom csökkenésének. A progresszív elvre mindenképpen figyelemmel kellene lenni. Ha a külföldi fa tarifáját nem lehetne emelni, csak akkor emeljük az igazolványok árát, ez azonban teher a birtokosokra, mert azok árát előlegezniük kell.

Papp Béla közli, hogy a MÁV a tárgyalások során ragaszkodott ahhoz, hogy jövedelemtöbbletbe jusson. A progresszív kedvezményt a maga részéről is helyesli. A tervezett tarifaemelés esetén azonban csak a hazai fa járna rosszul, mert a külföldi fát az emelés nem érintené. Nem mutatkozik tehát más megoldás, mint az igazolványok árának emelése. Ezen az alapon a MÁV-val meg lehetne állapodni. Egy pengő terhelné a birtokosokat, három pengő a fogyasztást, a MÁV-nak meg köteleznie kellene magát arra, hogy a tarifához egy évig nem nyul hozzá. Ezt egy földművelésügyi miniszteri rendelettel meg lehet oldani az egyesület javaslata alapján. A kereskedelemügyi miniszter úrral rövid idő alatt meg lehetne egyezni. Ajánlja az ügyvezető javaslatának elfogadását, amely a birtokosokat a legkevésbé érinti.

Báró Prónay György mindkét javaslattal foglalkozva, ügyvezető javaslatát teszi magáévá. Véleménye szerint akkor, amikor a MÁV a fának nagyobb távolságra való szállítását tette lehetővé, más volt a helyzet. Akkor 60.000 vagón külföldi fa behozatalával kalkulált a MÁV. Ez a számítása azonban nem vált be, mert ennek 50%-a sem jött be. Ez a helyzet az idén valószínűleg meg fog változni. Ha a fogyasztás ugyanaz lesz, több külföldi fa fog bejönni s így a MÁV bevétele is nagyobb lesz. Itt lehetne véleménye szerint a kérdésbe olyképpen kapcsolódni, hogy a külföldi fánál jelentkező többletbevételt a MÁV köteles legyen visszatéríteni a földművelésügyi minisztériumnak. Ragaszkodik ehhez a megoldáshoz, mert az Esterházy által javasolt általános emelés esetén nehéz volna a régi tarifára visszatérni. Ügyvezető javaslatát fogadja el s kéri módosító indítványának elfogadását, melyhez egyébként nem ragaszkodik.

Gróf Esterházy Móric attól tart, hogy ha a MÁV nem találja meg a számítását, jövőre csak fel fogja emelni a tarifát. A kapott adatok szerint a hazai fa forgalma 20%-kal csökkent. Nem látja be, hogy miért nem lehet ezt a kérdést a belföldi fával junktimba hozni.

Báró Prónay György véleménye szerint junktimról csak a külföldi fánál lehet szó, mert 36.000 vagónnal kevesebb hazai tűzifa van az idén bejelentve. Ha csökkenés van, az csak a hajófánál és a vasúton szállításra kerülő fánál fog jelentkezni. Ha javaslatát nem tartják helyesnek, tekintsek úgy, mintha nem is tett volna javaslatot.

Mihalovits Sándor azt javasolja még, hogy a MÁV akár tarifaemelés

útján, vagy akár a szállítási igazolványok árának felemelése útján részeseül kárpótlásban, az erdőbirtokosoktól követelt hűségnyilatkozatok kiállításától a jövőben tekintsen el.

Ügyvezető javasolja még, hogy ha a MÁV a külföldi fánál nagyobb bevételt érne el, akkor a földművelésügyi miniszternek joga legyen a megállapított kártalanítási összeget ennek megfelelően csökkenteni és a szállítási igazolványok díját megfelelően leszállítani. Gróf Esterháznak a szállítási igazolványok díjának előlegezése iránti aggályát illetően közli, hogy bár kétségtelen, hogy teher, de nem jelent nagy megterhelést, mert legfeljebb a fa 15–20%-ára kell előlegezni, a többinek a vételára időközben befolyik.

Gróf Esterházy Móric legalább két évre kívánja a MÁV-val való megegyezést.

Ügyvezető közli, hogy három évet fognak kérni.

Az igazgatóválasztmány végül is szótöbbséggel ügyvezető javaslatát teszi magáévá és elfogadja báró Prónay György és Mihalovits Sándor kiegészítő javaslatát.

Ügyvezető ezután a tárgysorozat 3. pontja értelmében a segédtitkári állás betöltésére kiírandó pályázatra vonatkozóan terjeszti elő az elnökség javaslatát. A javaslat értelmében lehetőleg rövid határidővel pályázat írandó ki a segédtitkári állásnak egyelőre egy évre leendő ideiglenes betöltésére azzal, hogy az egyesület megfelelő szolgálat esetén az alkalmazott segédtitkárral végleges megállapodást létesít. A pályázatnál annak kikötését javasolja, hogy csak oly okl. erdőmérnök pályázhat, aki legálább 10 éve gyakorlati szolgálatban áll. A pályázathoz csatolandó egy rövid életrajz s az eddigi irodalmi tevékenységről ismertetés. A javadalmazás egyelőre havi 400 pengő lenne. A pályázat határidejét szeptember hó 1-re kéri megállapítani. Az egyesület a mostani félnapos alkalmazott helyett egész napos alkalmazottat kapna, aki rövid időn belül az ügyvezető teendőit is átvehetné.

Báró Waldbott Kelemen megemlíti, hogy az egyesületnek jelenlegi tekintélyét a jövőre is biztosítani akarják, úgy megfelelő emberről kell gondoskodni. A legutóbb is hallotta a minisztertől, hogy nincs több olyan szakszerűen adminisztrált egyesület az országban, mint az Erdészeti Egyesület.

Az igazgatóválasztmány ügyvezető javaslatát egyhangúan elfogadva, a pályázat határidejét ez évi szeptember hó 1-ben állapítja meg.

Lády Géza a pályázat megfogalmazása iránt érdeklődik különösen oly szempontból, hogy olyanok, akiknek már állásuk van s akik ezt a jövőre is biztosítani akarják, mire számíthatnak a próbaidő után.

Ügyvezető véleménye szerint erre az egyesület ma még nem tud válaszolni. Fix nyugdíjat az egyesület nem tud biztosítani. A kérdést életbiztosítással gondolja megoldhatónak. A díjazást illetőleg nem tud válaszolni. Egy a székházban lévő lakást, illetménylakásként lehetne biztosítani.

Báró Waldbott Kelemen véleménye szerint nagyon óvatosan kell eljárni. A pályázatban nem lehet a későbbi javadalmazást előre lerögzíteni, ez a tárgyalások alapját fogja képezni.

Ügyvezető véleménye szerint a pályázatnál az egyesület közbenjárását ígérhet abban az irányban, hogy a már állásban levő érdekelt pályázók szabadságot kapjanak, s hogy helyettesítésükről gondoskodhassanak.

Lády Géza azért tartja fontosnak az általa felvetett kérdés megoldását, nehogy az értékesebb pályázók esetleg visszamaradjanak.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Írói tiszteletdíjak! Az Országos Erdészeti Egyesület 1930. évi május hó 30-án tartott igazgatóválasztmányi ülésében elhatározta, hogy az egyesület 1930. évi július 1-től kezdődően az Erdészeti Lapokban megjelenő cikkekért írói tiszteletdíjat fizessen. És pedig: a szerkesztő részéről átdolgozást nem igénylő cikkekért 16 oldalas ívenként 64 pengőt, fordításokért vagy átdolgozást igénylő cikkekért 16 oldalas ívenként 32 pengőt, egyszerű közleményekért 16 oldalas ívenként 24 pengőt. Szíves tudomásulvétel végett közli: a kiadóhivatal.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A. M. Kir. Földművelésügyi Miniszter 54.900—1935. számú rendelete a tüzifaszállítási igazolványok után fizetendő díjak újabb megállapítása tárgyában.

A tüzifafuvarozáshoz szükséges szállítási igazolványok igénylése, elosztása és kiadása, továbbá a tüzifakészletek bejelentése tárgyában kiadott 11.100—1934. F. M. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1934. évi 41. számában) 2. §-át, a 12.284—1934. F. M. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1934. évi 89. számában) 10. §-át és a 85.358—1934. F. M. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1934. évi 226. számában) 3. §-át az 1710—1934. M. E. számú rendelet 7. §. 2-ik bekezdésében nyert felhatalmazás alapján a következőkben módosítom.

1. §.

A 11.100—1934. F. M. számú rendelet 2. §-ának és a 12.284—1934. F. M. számú rendelet 10. §-ának a szállítási igazolványokért fizetendő díjak nagyságát megállapító részét hatályon kívül helyezem és a tüzifaszállítási igazolványok díját 1935. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg feladásra kerülő tüzifaküldemények után, 10.000 kgr-ként 6 (Hat) pengőben állapítom meg.

2. §.

A 11.100—1934. F. M. számú rendelet 2. §. második bekezdése és a 12.284—1934. F. M. számú rendelet 12. §-a alapján szállítható súlytöbbletre is az előző §-ban megállapított díjakat kell fizetni.

3. §.

Az 1935. évi szeptember hó 1-e előtt kiállított szállítási igazolványok 1935. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg tüzifaszállításra csak akkor használhatók fel, ha a szállítási igazolvány felhasználására jogosult, a 10.000 kgr-kénti 4 P díjtöbbletet a M. Kir. Földművelésügyi Miniszter Tüzifa-Szállítási Igazolvány Kirendeltségének befizette és az igazolványt a Kirendeltség érvényességi záradékkal látta el.

4. §.

A szállítási igazolványok díját az köteles viselni, aki a szállítási igazolvány kiváltására jogosult. A 86.911—1934. F. M.

számú rendelettel (megjelent a Budapesti Közlöny 1934. évi 283. számában) megállapított átvételi árakat ezek szerint a szállítási igazolvány díjának emelése nem érinti.

Budapest, 1935. évi augusztus hó 16-án.

Dr. Darányi Kálmán s. k.

m. kir. földművelésügyi miniszter.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter 74.039—1935. III.—1. számú rendelete a fennálló vadászati tilalmi idők részbeni módosítása tárgyában.

A 38.500—1933. F. M. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1933. évi 164. számában) 1. §-ában a „Tekintet nélkül az általános vadászati tilalom idejére tilos vadászni” szöveget követő j) pont, valamint a 48.500—1934. F. M. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1934. évi 169. számában) a), c) és e) pontjai hatályukat veszítik s helyükbe ugyanilyen jelzéssel az alábbi a), c), e) és j) pontok lépnek.

Tekintet nélkül az általános vadászati tilalom idejére tilos vadászni:

a) Szarvasbikára november 1-étől augusztus 31-éig, szarvas-
tehénre február 16-ától szeptember 30-áig, szarvasborjura pedig
szintén február 16-ától szeptember 30-áig,

c) őzbakra október 1. napjától április 30-áig, őzsutára január
1. napjától október 15-éig bezárólag, őzgidára pedig minden
időben,

e) muflonkosra, muflonjuhra és bárányra minden időben.
Muflontenyésztők közvetlenül hozzám felterjesztendő indokolt
kérelmükre, muflonkosokra kivételes lelövési engedélyt kaphatnak,

j) fácánkakasra február 1-étől szeptember 15-éig és fácán-
túókra február 1-étől október 15-éig bezárólag.

Jelen rendeletem folyó évi augusztus hó 16-án lép életbe.

Budapest, 1935. évi augusztus hó 14-én.

Dr. Darányi Kálmán s. k.

m. kir. földművelésügyi miniszter.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 76.311—1935. III.—1. számú rendelete kedvezményes áru élővadjuttatás vérfelfrissítés céljaira tárgyában.

Valamennnyi vadászati tudósítónak.

Az élő- és lőtt vad iránti élénk külföldi kereslet fokozott mértékben követeli meg hazánk élővad állományának további és rendszeres minőségi feljavítását.

Ezért — hasonló módon az elmúlt évekhez — vérfelfrissítés céljából kedvezményes áru tenyésztőrzsek újból és szélesebbkörű kiosztását

határoztam el, az erre érdemes és ezt igénylő vadtenyésztők, illetve vadászterület-tulajdonosok, bérlők részére.

A közvetlen hozzám, lehetőleg mielőbb, de legkésőbb 1936. évi január hó 10-ig felterjesztendő bélyegmentes igénylésnek (illetve a járásonkint összegyűjtött és az illetékes vadászati tudósító által összeállított élővad igénylő kimutatásnak) az alábbi részletpontokat kell tartalmaznia.

1. Az igénylő nevét, foglalkozását, lakhelyét (megye, város, község, utca, házszámát).

2. A vadászterület helyét (megye) és annak nagyságát.

3. Az igényelt élővad fajtáját, ivararányát, mennyiségét.

4. Jégkárosultság esetén a községi elöljáróság (hatóság, illetve járási vadászati tudósító) igazolványát is célszerű mellékelni.

Az igényelhető élővad ivararányát és árát az alábbiakban állapítom meg:

1. Kannyúl darabonként	4 P — f
2. Nyúl (1:1 ivararányban) páronként	10 „ — „
3. Fácánkakas darabonként	2 „ 50 „
4. Fácántörzs (1:4 ivararányban) drb-kint	2 „ 50 „
5. Fogoly, páronként	3 „ 50 „

Nyúl, fácán, fogoly, fentieknél kedvezőbb ivararányban nem igényelhető.

Utólagos reklamációk megelőzése céljából az igénylők kérvényeikben a vérfrissítő élővadak nemét saját érdekében mindenkor tüntessék fel.

A kedvezményes árú tenyésztörzsek kiosztásával a Mavad-ot bízom meg, amely az általam hozzá leküldött kimutatásban szereplő igénylők részére, az ott feltüntetett mennyiségű, fajtájú és ivar szerint is feltüntetett élő tenyészvadat a befogás helyéről, közvetlen az igénylőnek megküldi.

A Mavad az élő tenyészvadi igénylőket az általam juttatott vadfajtának a mennyiségéről és ivararányáról, illetve áráról és ezek árának ménté befizetéséről értesíti és a befizetési sorrend alapján bonyolítja le, az igénylők által közvetlenül neki megadandó címre (vasútállomás) való szállítást.

Az élő tenyésztörzsek kiosztásánál fokozott gonddal kell elbírálni, hogy a juttatott élő tenyészvad hasonló terep és talajviszonyok — de lehetőleg távoli vidékről — és mindenkor oly vadászterület birtokos birtokáról származzék, amelynek élővadállománya egészséges, erőteljes, illetve kiváló minőségű és a továbbtenyésztés céljait feltétlenül biztosítja.

Az élővadkiosztás február hó 1. és 15. között bonyolítandó le; az ettől eltérő kívánalmak mellőzendők és figyelemre nem méltathatók.

A szállítási költség (vasút és tengely), a vadszállító láda (kosár) és a csomagolás önköltségi ára, igénylőt terheli. A tenyészvad rendkívüli érzékenységre való tekintettel, csupán a Mavad által önköltségi árban szolgáltatott ládában (kosárban) szállítható.

A tenyészvad kifogástalan voltaért, csomagolásért és élve érkezéséért a Mavad szavatol, amely az elhullott vadat díjmentesen, újabb élővaddal átcserélni tartozik.

Az elhullás tényét és mértékét az érkezési vasúti állomáson, az átvételkor felveendő hivatalos jegyzőkönyvben kell megállapítani.

Ezen kedvezményes akció keretében juttatott élővadat másra, mint tenyészvási célokra felhasználni és arra a kibocsátás helyén és évében vadászni nem szabad.

Felkérem Vadászati Tudósító Urat, hogy a hazai vadállományunk

feljavítását célzó ezen fontos akciómat az érdekelt vadászterület birtokosok és bérlők között minél szélesebb körben tegye ismertté.

Egyidejűleg további 10 drb különlenyomatot is leküldök azok szétosztása céljából.

Tájékoztassa egyben a vadászterület birtokosokat, különösen pedig a községi területek bérlőit, hogy amennyiben fenti akció keretében vérfelfrissítés céljára részükre élő tenyészvadász vadat juttatni módomban nem állana, gondoskodom arról, hogy fenti szükségletüket a Mavad útján rendes, forgalmi ár mellett beszerezhessek. Hívja fel a községi előjáróságok figyelmét a fenti körülményre azzal, hogy a vadászberleti szerződéseknek a vérfelfrissítésre vonatkozó pontjait szigorúan ellenőrizték és oly irányú bejelentést, miszerint bérlőnek élő vadat beszerezni módjában nem állott, figyelembe ne vegyenek.

Felkérem Tudósító Urat, hogy az oda beérkezett igényléseket összegyűjtve, kimutatásba foglalva, kellő záradékkal ellátva, mielőbb, de mindenestre a harmadik bekezdésben megjelölt időponton belül, hozzám felterjeszteni szíveskedjék.

Budapest, 1935. augusztus 6-án.

A miniszter rendeletéből:

Békessy
miniszteri tanácsos.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 76.312—1935. III—1. számú rendelete, az élővadbefogás szabályozása tárgyában.

Valamennyi törvényhatóságnak.

Hazánk eredményes élővadvivételének zavartalan lebonyolítása csak az esetben biztosítható, ha — az élővad befogását megelőzőleg — vadfajtánként, a befogandó élővad számszerű mennyisége a külföld részére való felkínálás céljából ismertté válik.

Fentiekből kifolyólag elrendelem, hogy az élővad befogásának engedélyezése iránt hozzám címzett és bélyeggel ellátott kérvényt legkésőbb folyó évi november hó 15-éig kell a vadászterületre illetékes törvényhatóság első tisztviselőjénél (polgármester, alispán) benyújtani véleményezést, illetve a hozzám leendő sürgős felterjesztés céljából.

Ha a vadászterület több törvényhatóság területére terjed ki, úgy a befogás iránti kérelem törvényhatóságoként elkülönítve külön-külön terjesztendő fel.

Az élővadbefogás iránti kérvénynek az alábbiakat kell tartalmaznia:

1. A vadbefogást kérvényező nevét, foglalkozását, lakhelyét (megye, város, község, stb.)

2. A befogandó élővad fajtájának a megnevezését, mennyiségét.

3. A vadászterület helyét (megye), nagyságát.

4. Bérelt vadászterület esetén a vadászterület tulajdonosnak az élővad befogásához hozzájáruló írásbeli beleegyező nyilatkozatát is mellékelni szükséges.

Tájékoztatásul közlöm, hogy élővadbefogadási engedélyt február végén túli időre való érvénnyel adni nem fogok.

Akik számára a 38.945—1933. VIII. B. sz. itteni rendelet az 1931—32. és az 1932—33. évi vadászati idényben az általuk a külföldre kiszállított élővad mennyisége alapján átvételi kontingenst állapított meg, kötelesek a külföldi kiszállítás céljára átadni szándékolt élővad-mennyiséget legalább is 10 százalékos megközelítéssel, vadfajtánként is részletezve folyó évi december hó 1-ig a Mavadnak (Budapest, V., Dorottya-utca 7.) saját érdekükben is okvetlenül felajánlani.

A felajánlott vadmennységnél a tényleg befogható 10 százalékkal kisebb csak az esetben lehet, ha a felajánló vadászterületén a vadállomány időközben önhibáján kívül, elemicsapás következtében csökkent le. Ezt a körülményt felajánló községi bizonyítvánnyal hiteltérdemlően igazolni tartozik.

Fenti kötelező felajánlás elmulasztását a folyó évi kontingens feladásának fogom tekinteni és ily vadászterületbirtokos (bérlő) élővad-átvételét csupán az esetben fogom biztosíthatni, ha a fenthivatkozott rendelet a), b) és c) pontjaiban a II-od sorban érdekeltek számára biztosított élővadmennység a külföldön elhelyezhető élővadmennységét nem fedezné.

A kontingenssel bíró vadtenyésztő, ha bizonyos elemi csapásból (jégverés) kifolyólag kontingensbeli szállítási kötelezettségének ez év folyamán megfelelni nem tudna, ezt a körülményt községi bizonyítvánnyal történendő igazolás mellett december hó 1-éig a Mavadhoz bejelenteni tartozik. Ily esetben az eszközölt bejelentés alapján — méltányosságból a fentiek szerint megállapított kontingense a jövőre változatlanul megmarad.

Felhívom alispán urat, hogy fenti rendeletemet minél szélesebb körben tegye ismertté és a vármegye hivatalos lapjaiban is adja közre.

Felhívom végre alispán urat, hogy a befogás iránt oda benyújtott kérvényeket véleményező javaslatával együtt hozzám folyó évi december hó 1-éig felterjeszteni szíveskedjék.

Budapest, 1935. augusztus 6-án.

A miniszter rendeletéből:

Békessy
miniszteri tanácsos.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 76.313—1935. III—1. számú rendelete, a Mavad útján külföldre élővadat szállító vadászterület-tulajdonosok és bérlők vadállományának a kötelező vérfrissítése tárgyában.

A külföldi élénk élővadkereslet fokozott mértékben megköveteli hazánk élővadállományának további és rendszeres minőségi feljavítását, amit célszerű és állandó vérfrissítés útján lehet leginkább biztosítani.

Ezért azon vadászterületbirtokosokat (bérlőket), akik külföldre való exportálás céljából élővadat a Mavadnak átadnak, arra kötelezem, hogy a vadfajtaként átadott élővadmennység 5%-át évenként vérfrissítés céljaira leadni tartoznak, a részükre cserébe szállítandó azonos nemű és mennyiségű élő tenyészvad fejében. A kötelező 5%-os vérfrissítés — hím- és nő-élővadak cseréje által —, a Mavad útján díjmentesen nyer lebonyolítást.

A kötelező csereakcióban résztvevő vadászterület-tulajdonos (bérlő), a Mavad megbízottja által elcsomagolt élő cserevadat, a vasútállomásra elszállítani, a Mavad által megjelölt címre feladni az ugyancsak a Mavad által rendelkezésre bocsátott láda (kosár) önköltségi árát a Mavadnak megtéríteni és a vasúti szállítási költséget viselni tartozik.

A tenyészvad szállítása — az élővad rendkívüli érzékenysége való tekintettel — csupán a Mavad által használt szállító ládákban (kosarakban) történhetik.

A csereakció, illetve vérfrissítés céljaira csupán fejlett, egészséges, tenyésztési célokra kiválóan alkalmas tenyészvadat szabad felhasználni.

A cserevad csomagolását, szállítását, feladót, illetve megbízottja el-

lenőrizni köteles, egyben feladó a vad élveérkezéséért is szavatol és a hullott vadat díjmentesen, újabb élővad költségmentes leszállítása által át-cserélni, avagy ha az elhullott élővadat pótolni nem tudja, annak értékét megtéríteni tartozik. A térítési költség azonos összegű a kedvezményes kiosztású élővad árával (lásd 76.311—1935. III—1. F. M. rendeletet).

Az elhullás tényét és mértékét az érkezési vasúti állomáson, az átvételkor felveendő jegyzőkönyvben kell hivatalosan megállapítani.

A vérfelfrissítés érdekében megtörtént cseréről a Mavad pontos jegyzéket vezetni tartozik, amely a csereakció teljes lebonyolítása után, hozzá-m felterjesztendő.

A befogott élővad 10%-át — kedvezményes árban — ebben a vadászati évadban is igénybe veszem hazánk élővadállományának további vérfelfrissítése céljából (lásd 76.311—1935. III—1. F. M. rendeletet).

Budapest, 1935. augusztus 6-án.

A miniszter rendeletéből:

Békessy,
miniszteri tanácsos.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 80.649—1935. III—1. számú rendelete, a vadásztársulatok működésének ellenőrzéséről szóló 74.684—III. 1. számú F. M. rendelet módosítása, illetve kiegészítése tárgyában.

Valamennyi vadászati tudósítónak.

Fenti számú rendeletem 2., 5., 7. és 8. pontjaiban foglalt rendelkezéseket számos helyen félremagyarázták, erre való tekintettel az ezen pontban foglaltakat további félreértések elkerülése végett, az alábbi értelemben módosítom, illetve egészítem ki.

ad. 2. A haszonbérlet tartozik a vadászterület megfelelő őrzéséről gondoskodni. Ha a terület 2000—5000 kat. holdas, úgy a haszonbérlet egy és minden következő 5000 kat. holdra további egy-egy szakvizsgázott vadőrt köteles alkalmazni. Kivételt képez az oly erdős vadászterület, ahol a vadvédelmi szolgálatot — az alkalmazott vadőrön felül — egyidejűleg még erdőőri személyzet is ellátja, továbbá az oly lakatlan vadászterület, amely már talajviszonyainál fogva is vadszegény és állandó jellegű vad megtelepítésére alkalmatlan (Hortobágy és környéke stb.). Ez utóbbi két esetben az illetékes vadászati tudósító által véleményezett és hozzám benyújtandó kérelemre a vadásztársaság, illetve vadászterület tulajdonosok (bérletk) engedélyt nyerhetnek arra, hogy egy-egy vadőr őrzetére az előbbi bekezdésben megjelölnél nagyobb vadászterület rész bízassék.

ad. 5. A vadászberletből eredő és az 1883. évi XX. t.-c. 7. §-a alapján járó vadkár megtérítése, a vadásztársaság tagjai egyenként és egyetemlegesen felelősséggel tartoznak.

ad. 7. A vadászterület albérletbe nem adható, élvezeti jegyek kiadása, illetve fizető vadászvendégek fogadása tilos. Kivételt képez a vonuló őszivad vadászatra, valamint a törvényesen bejegyzett vadászati irodák által a külföldi vadászvendégek részére bérlet vadászterületen való vadászat.

ad. 8. A vadászterület egyazon részén — egyfajta vadra — évenként legfeljebb egy kör (hajtó stráf) vadászat tartható.

Budapest, 1935. augusztus 6-án.

A miniszter rendeletéből:

Békessy
miniszterfi tanácsos.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 81.462—1935. III. 1. sz. rendelete a szarvastehén tilalmi idejének módosítása tárgyában.

A 74.039—1935. III. 1. számú rendelet második bekezdésében (megjelent a Budapesti Közlöny 1935. évi 185. számában) a „Tekintet nélkül az általános vadászati tilalom idejére tilos vadászni” szöveget követő *a)* pont hatályát veszti és helyébe ugyanilyen jelzéssel az alábbi *a)* pont lép:

Tekintet nélkül az általános vadászati tilalom idejére, tilos vadászni:

a) szarvasbikára november 1-től augusztus 31-ig, szarvastehénre a jelen vadászati évadban szeptember 9-ig bezárólag, az elkövetkező vadászati évadokban pedig február 16-tól augusztus 31-ig bezárólag, szarvasborjúra pedig február 16-tól szeptember 30-ig bezárólag.

Jelen rendeletem folyó évi szeptember hó 10-én lép életbe.

Budapest, 1935. évi szeptember hó 9-én.

Dr. Darányi Kálmán s. k.

m. kir. földművelésügyi miniszter.

Közhírré teszem, hogy Jakabszállás községi, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei születésű *Molnár József* részére 1921. évi július hó 16. napján 6. szám alatt az erdőgazdasági szakvizsga letételéről kiállított eredeti bizonyítvány elveszvéen, a helyett nevezett részére 1935. évi 418. szakisk. szám alatt az eredetivel egyenlő értékű másodlat adatott ki.

Esztergom, 1935. évi augusztus hó 17-én.

A szakiskola igazgatója:

Szilágyi Ernő s. k.

m. kir. főerdőtanácsos.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az erdőkről és a természetvédelemről szóló 1935:IV. törvénycikk 48. §-ának rendelkezése alapján az esztergomi m. kir. erdőgazdasági szakiskolát, továbbá az esztergomi és a királyhalmi m. kir. erdőőri és vadőri iskolákat megszüntette s helyettük Esztergomban és Királyhalmán 1935. évi szeptember hó 1-étől m. kir. alerdész-szakiskolákat nyitott meg.

IRODALOM

Akácfatömeg táblák és szerfabecslési táblázatok. Irta: Fekete Zoltán.

Önálló kutatásokon alapuló újabb értékes munkával gyarapodott a magyar erdőbecslési szakirodalom.

Ebben a hónapban jelent meg ugyanis *Fekete* Zoltánnak az ismertetés elején jelzett című munkája, amelyik az akác sorfák fatömeg táblája után most már a zárt állományban nőtt akáctörzsek fatömegadatait tartalmazza.

Az aránylag kicsi, 64 oldalas füzet az előszón kívül nemcsak magyarul, de német nyelven is tartalmazza az eljárás ismertetését és a szükséges használati utasításokat.

A fatömeg táblák külön adják a vastagfa és külön a vékonyfa mennyiségeket, sőt mivel az akác termelésnél a tuskóírtás általános szokás, a tuskó és gyökérfa mennyiségét is és pedig 7-től egész 30 méter törzsmagasság és 7-től egész 50 centiméter mellmagassági átmérő mellett egy-egy méteres és egy-egy centiméteres lépcsőzettel s utána külön az összes fatömegre vonatkozó adatokat.

Külön táblázatok vannak a vékonyfa százalék, valamint a tuskó- és gyökérfa százalék kitüntetésére ugyancsak az említett magassági méretek és 8-tól 58 cm-ig 2—2 cm-es lépcsőzetű mellmagassági átmérőkre, az 5 cm-nél vastagabb farészek átszámító tényezőiről, a közép átmérő és mellmagassági átmérő vonatkozásairól, a felső átmérő és mellmagassági átmérő vonatkozásairól és a szerfa százalékokról.

Az igazán hézagpótló munka a József Nádor Műegyetem kesztori kirendeltségénél Sopronban 2 pengőért kapható, de Egyesületünkönél is megrendelhető, a megfelelő kezelési és portóköltséggel magasabb áron. B.

„Zeitschrift für Weltforstwirtschaft.” Review of World's Forestry. Revue Economique Forestière Universelle. Herausgegeben von Prof. Dr. Ing. F. Heske Tharandt, Forstliche Hochschule. Vertreter für die Vereinigten Staaten: Ward Shepard, M. F. Indian Affairs, Washington, U. S. A. Band II, Heft 1/3. Oktober—Dezember 1934. Verlag J. Neumann—Neudamm und Berlin.

A „Zeitschrift für Weltforstwirtschaft” II. kötetének 1/3. száma a most megjelent, 192 oldalra terjedő, szokott díszes kiállítású és igen sok képpel, táblázattal ellátott vaskos füzet, melynek tartalmát két nagy tanulmány, a nemzetközi erdőgazdasági tudósítások és a nemzetközi erdészeti irodalmi szemle közleményei képezik.

Franz Grünwaldtnak „A kanadai erdők történeti fejlődése és igazgatásának jelen állapota” című nagyérdekű tanulmánya az első nagyobb közlemény. Szerző, ki egy évet töltött Kanada különféle részein s kit munkájában számos kanadai szakember, főleg pedig Dr. Howe, a torontói (Ontario) erdészeti fakultás dékánja segített, tanulmányával nemcsak a kanadai erdőgazdaság tanulmányozásához szükséges alapot kívánja nyújtani, de adatokat is óhajt adni külföldi erdőgazdaságoknak s azok különleges problémáinak megismeréséhez.

Kanada erdőterülete 2,985.130 km², a dominium összterületének 31 százaléka.

Erdőtípusai következők:

1. a déli lombosfák (dió, hickory, Liriodendron, Magnolia);
2. északkeleti lombosok és fenyők (juhar, bükk, lucfenyő);
3. északkeleti fenyők (Strobus);
4. arktikus részek (lucfenyő, Banksfenyő, nyár, nyír);
5. nyugati tűlevelűek (Pinus monticola, Larix);
6. nyugati fenyők Picea Engelmannii, Pin. murrayana);
7. Pinus ponderosa, Douglas;
8. Paczifikai tengerpart (Douglas, Tsuga, Szitkafenyő, Thuja plicata).

A kanadai erdőkből az 1926—1930. évi időszakban évenként átlagosan mintegy 80 millió m³ faanyagot termeltek ki; a tűz évente elpusztított azokban mintegy 6,2 millió m³ faanyagot s végül a rovarok, gombák, viharok stb. által előidézett veszteség 19 millió m³ faanyagot tett ki.

Az 1932. évben 133.9 millió dollár volt a kanadai erdei termékek kiviteli értéke, melyek közül a legfontosabbak a papír, haszonfa és cellulose. Az államnak normális viszonyok között mintegy 15 millió dollár bevétele van az erdeiből, melyből adminisztrációra és tűzvédelemre 5 millió dollárt fordít s így a tiszta bevételre 10 millió dollár marad.

Szerző ezután Kanada egyes államainak erdészeti viszonyait ismerteti, majd azok erdőgazdasági szabályzatát írja le és 15 érdekes képet közöl tárgyának megvilágításához. Különösen Ontario, Quebec, Brit-Columbia, Neu—Braunschweig, Neu—Schottland és a Prærie államok leírásai érdekesek.

Tanulmánya végén Szerző összehasonlítást tesz a kanadai és német erdőgazdasági viszonyok közt; megállapítja, hogy Kanada rend-

kívül sokat tesz az erdőgazdaság és a tűzvédelem terén s az erdei termékek kitermelését a legmodernebb technikai felkészültséggel végezi.

Az 1/3. számokat tartalmazó vaskos füzet második nagyobb közleménye: **Dr. K. Rubner** tharandti professzornak „**Európa természetes erdőképei**” című nagyszabású, szerfölkött érdekes, 2 térképpel és 47 képpel ellátott és 76 nyomtatott oldalra terjedő tanulmánya.

Szerző tanulmányához csatolt *egyik térképén* Európának *klimavidékeit*, nevezetesen 1. a *subarktikus* (60 napi meleg); 2. a *hűvös* (60—120 napi meleg); 3. a *mérsékelt* (120—180 napi meleg); 4. a *meleg* (180—240 napi meleg) s 5. a *meleg* (240—300 napi meleg) klímavidékeket tüntette fel.

Majd behatóan s részletesen írja le az egyes európai erdőrégiókat.

Szerző a következő erdőrégiókat ismerteti:

- I. Északeurópa túlevelű és nyírerdőrégió.
- II. Északkeleteurópai tű- és lomblevelű erdőrégió.
- III. Középeurópai bükkerdőrégió.
- IV. Nyugateurópai lombérdőrégió.
- V. Alpesi régió.
- VI. Kelet- és délkeleteurópai tölgy- és bükkerdőrégió.
- VII. Keleteurópai tölgy- és erdőstepprégió.
- VIII. Krími erdőrégió.
- IX. Déleurópai gesztenye- és keményfalombrégió.

A tanulmányhoz csatolta Szerző a másik „*Európa erdővidékei*” című, általa tervezett s készített igen érdekes *térképet* is, melyen a nyír, erdei fenyő, tölgy, tölgy-gyertyán, tölgy-bükk, bükk, bükk-erdei fenyő, bükk-jegenyefenyő vagy jegenyefenyő, bükk jegenyefenyő-lúcfenyő, vörösfenyő-havasifenyő, gesztenye, gesztenye-bükk, molyhóstölgy, molyhos tölgy-erdeifenyő, északnyugati puszták, ligetes erdők, machiák és erdei steppek által elfoglalt területek külön-külön jelzéssel vannak kitüntetve. A térképet borító átlátszó papíron pedig az erdőrégiók római száma és azok határai vannak megrajzolva.

A tanulmány végén Szerző a fontosabb kútfők irodalmi jegyzékét közli.

A füzet 156—157. oldalain ezután **Dr. C. L. Wicht** kísérl. tisztviselőnek (Union of South—Africa) a „*Gyérítés módszerei*” című rövid értekezése következik.

A „*Nemzetközi erdőgazdasági tudósítás*” rovatában (a Tharandti Erdészeti Főiskola Külföldi és Gyarmatügyi Erdőgazdasági Intézetének közleményei) a következő közlemények vannak: „Az erdészet egyes államok napisajtóinak közlésében” (Tudósítás: 1934 okt. 28.—1934. dec. 31.) **Dr. W. Junghaus**. Magyarországot illetőleg a készülő új erdőtörvényről s egyes erdészeti statisztikai adatokról számol be a tudósítás, mely továbbá a „Római nemzetközi Mezőgazdasági Intézet

1934. évi december havi közleményei" erdészeti vonatkozású problémáinak ismertetését is adja.

Európa. *Németbirodalom.* A Németbirodalom nemzeti szocialista erdő- és fagazdasági politikájának második éve. Dr. Kurt Mantel.

Az 1934. évi fagazdasági napok. Schlubach.

Ausztria. Az osztrák fagazdaság javulásának jelei. Karinthia erdőgazdasága. Dr. F.

Belgium. A fapiac helyzetéhez.

Spanyolország. Erdősítési tervek Spanyolországban. Erdőgazdaság és vadászat Spanyolországban. Waltmann.

Svájc. Az erdészeti kutatóintézmény Svájcban az 1933. évben. Waltmann.

Magyarország. „Az új erdőtörvény tervezete” című közleményben a törvénytervezet irányelvei, Magyarország erdészeti főbb statisztikai adatai (terület, tulajdonjog, erdősült-ség, üzemmódok, fakészlet, fatermelés) közzétettek.

A *soproni Kutató Intézettel kapcsolatos tudósításban* pedig az Intézet által az 1936. évi nemzetközi kutatóügyi kongresszus részére kiadandó füzetek rövid ismertetését találjuk.

Ázsia. *Palesztina.* Dr. Fräncke.

U. S. A. Az amerikai Egyesült-Államok erdei gazdálkodásának világpiac helyzeti gyengülése.

A „Nemzetközi Irodalmi Szemle” rovatában G. Neumann, Neudamm kiadásában megjelent „Waldheilkalender für deutsche Forstmänner und Jäger 1935.” című művéről számol be Waltmann.

A füzethez a „Zeitschrift für Weltforstwirtschaft” 1933—34. évi I. kötetének tartalomjegyzékét csatolták.

Dr. Tomasovszky Imre.

Werner Schmidt, Unsere Kenntniss vom Forstsaatgut. Verlag, „Der Deutsche Forstwirt”, Berlin 256 Seiten. Ezen a címen adta ki Werner Schmidt, a porosz erdészeti magvizsgálati állomás igazgatója több évtizedes gyakorlati működésének s az ezzel összefüggő tudományos kutatásainak az eredményét. Bár a munka a német viszonyokra vonatkozik, mégis általános szempontból is kiváló jelentőséggel bír. Természetesen az erdei fenyőnek német viszonylatban való túlnyomó jelentősége következtében elsősorban ezzel a fafajjal foglalkozik, de figyelme a tölgyre, a nyírré, az égerre, a bükkre s többek között a lúdra is kiterjed. Különben a könyv négy fejezetre oszlik, melyek közül az első fejezetben a magvak tulajdonságainak a felismerésével foglalkozik, még pedig olyan módon, hogy először a jellemző sajátságokat írja le és azután tárgyalja a fontosabb sajátságok felismerését

célzó eljárásait. Nagyon természetesen elválasztja mindenütt a környezet hatása alatt keletkezett nem örökölhető sajátságokat a tenyésztés szempontjából annyira fontos örökölhető tulajdonságoktól. Különbözően a klíma befolyásával bőven és részletesen foglalkozik, a klímafajták természetes kiválasztódása mellett a modern, öntudatos erdőgazdáknak megfelelő mesterséges individual kiválasztással is foglalkozik.

A második fejezetben a magvaknak a szedésével, eltartásával, azután a vetésével foglalkozik. Itt tárgyalja a magpergetést és a magvak pácolását.

A harmadik fejezet elsősorban a gyakorlati erdőgazda számára íródott, de annak első részében fontos és a legújabb kutatások alapján felépített elméleti eredményeket tárgyal. Itt külön szeretnének rámutatni arra, hogy kimutatja a fehérjevizsgálat alapján való rokonsági kapcsolatok és származási vizsgálatok lehetőségét. Ugyancsak részletesen tárgyalja itt az úgynevezett „katalase” próbák származástani jelentőségét. A fejezet további részében a gyakorlati szakember szempontjából a magvizsgálati állomások munkájának fontosságával és gyakorlati jelentőségével foglalkozik.

A negyedik fejezetben pedig a magvizsgálat és a magbeszerzés további kiépítésének a lehetőségeit tárgyalja. A munka az újabb erdészeti irodalom egyik legkiválóbb alkotásai közé tartozik és bár természetesen a német viszonyok számára készült, mégis a benne foglalt rendkívül értékes és túlnyomó részt önálló kutatások alapján felépített általános érvényű eredmények következtében a legjobb és igazán úttörő jelentőségű szakkönyveink közé tartozik. Aki a magvizsgálatok kérdésével bármilyen vonatkozásban eredménnyel akar foglalkozni, annak a könyv nélkülözhetetlen útmutatót jelent.

Dr. Fehér Dániel.

Kézdivásárhelyi Benkő Pál: A vadászat. Az Erdészeti Lapok folyó évi VI. számú füzetében már hírt adott arról, hogy k. Benkő Pál kir. gazdasági főtanácsos tollából egy általános vadászati szakkönyv jelenik meg a királyi magyar egyetemi nyomdában. A könyv a napokban került ki a nyomdából és vele a magyar vadászati irodalom egy hézagpótló kitűnő vadászati szakkönyvvvel lett gazdagabb. A szerző, aki egyike legkiválóbb vadászainknak, gyermekkorától a fiatal lélek hatalmas erővel ható fenséges szépsége fejlesztették őt igaz vadásszá. Benkő Pál bátyánk és tiszteletbeli erdőszkollégánk azt a sok kincset, amit a vadászati és lőtechnikai ismeretek terén egy emberi élet lefojtása alatt gyűjtött, most egy sok szép képpel diszített és igen ízlése-

sen kiállított vászondíszkötésű könyvbe gyűjtötte össze. E könyv olvasása és tanulmányozása a vadászat, lövészet és a fegyvertan barátainak igen sok hasznos tanáccsal, oktatással szolgál és e mellett a szerzőnek a vadászati szaklapokból ismert kellemes stílusa és az oktató szövegben előadott vadászélmények, epizódok leírása mindenkinek, ki e könyvet elolvassa, még ha nem is vadászember, rendkívül kellemes szórakozást nyújt. A szerző a hazai vadfajok természetrajzi leírása mellett a vadóvást, a vadászati módokat, a vadászpuskák összes fajait, azok szerkezetét, működését, a lövészek (lőpor, golyó, sörét, fojtás és a tölténykészítés, a belső és külső ballisztika, lövedékhatás ismertetését és a lövés művészetét a legrészletesebben tárgyalja. Igen hasznos gyakorlati tanácsokkal szolgál a vadász felszerelésére, ruházására, a vadászatok rendezésére, a vadásztársaságok megszervezésére, az orvvadászok megfékezésére, a vad értékesítésére stb. stb. Különösen kezdő vadászoknak nélkülözhetetlen e könyv, mert benne a legrészletesebben vannak összegyűjtve mindazok az ismeretek, melyekre minden igaz vadásznak nélkülözhetetlenül szüksége van. A szerző e művét, amelyet a *Kormányzó Ur Öfömméltóságának vadászarchépe díszít, Magyarország első úri vadászának, Főmméltóságú vitéz nagybányai Horthy Miklós Kormányzó Urnak ajánlotta fel.*

A könyv ára 10 P, megrendelhető a szerzőnél, Gödöllőn. A szerző a könyvet a pénz előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi. *B. I.*

K Ü L Ö N F É L É K

HALALOZÁSOK.

Dezsényi Jenő. Csak elkésve értsültünk arról, hogy Dezsényi Jenő m. kir. gazd. főtanácsos, ny. m. kir. főerdőtanácsos, erdőfelügyelő a nyár elején Aszódon elhunyt.

Egyesületünk egyik legrégibb tagját, a magyar erdészet pedig egyik érdemes munkását veszítette el benne.

1868-ban született Zsámbokon, 1889-ben került, mint műszaki díj-nok a besztercebányai erdőigazgatósághoz.

A kaposvári erdőgondnokságnál és a lugosi erdőigazgatóságnál teljesített szolgálatot s itt érte 1895-ben a gyakornoki kinevezés, 1896-tól 1898-ig a máramarosszigeti erdőigazgatóságnál teljesített szolgálatot, ahonnan, mint erdészjelölt került a földművelésügyi mi-

nisztérium erdőrendezési osztályához. 1900-ban erdész, majd 1903-ban másodosztályú kir. alerdőfelügyelő s mint ilyen kerül ki ugyanekkor a miskolci kir. erdőfelügyelőséghez.

1908-ban már újból a földművelésügyi minisztériumba kerül vissza éspedig az erdőfelügyeleti osztályhoz, ahol 1909-ben elsőosztályú alerdőfelügyelővé nevezik ki.

1913-ban kapja az erdőfelügyelői cím és jelleget és 1915-ben erdőfelügyelővé, 1918-ban pedig főerdőtanácsossá nevezik ki. Ebben a minőségben vonul 1925 augusztus 1-ével végleges nyugalomba.

Komoly, csendes munka a hivatalban, megértő baráti szív, humoros, jó kedély, minden tekintetben úri gondolkodás és viselkedés a magánéletben, ezek voltak egész életén át jellemző vonásai.

Elmondhatjuk, hogy mindenki, aki ismerte, nemcsak becsülte, de szerette is, mert mint tisztviselő, mint ember, mint kollega és mint jóbarát, egyike volt a legkomolyabb értékeknek.

Mély sajnálattal és igaz részvéttel búcsúzunk Tőle az egyesület nevében is.

Ryll Viktor ny. miniszteri tanácsos, egyesületünk rendes tagja, ez évi augusztus hó 3-án Vácott, életének 69-ik évében elhunyt.

A megboldogult augusztus hó 5-én Vácott, a középvárosi róm. kath. temetőben helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

Kelemen Jenő m. kir. főerdőmérnök, egyesületünk rendes tagja, ez évi augusztus hó 26-án elhunyt.

A megboldogultat augusztus hó 29-én Szomajomban helyezték örök nyugalomra kartársai nagy részvéte mellett.

Béke hamvaikra.

SZEMÉLYI HÍREK.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Székács* Vince miniszteri tanácsost, hasznos szolgálatainak elismerése mellett 1935. évi július hó végével, saját kérelmére, végleges nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Haracsi* Lajos m. kir. segédmérnököt, a szolgálat érdekében, a kaposvári m. kir. erdőigazgatóságtól Sopronba, a m. kir. erdészeti kutatóintézethez áthelyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Mayer* Aurél m. kir. főerdőtanácsost a szolgálat érdekében áthelyezte Győrből Budapestre és megbízta a budapesti m. kir. erdőfelügyelőség vezetésével.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Katona* István m. kir. főerdőtanácsost Szeged-Királyhalmáról Szegedre, a m. kir. erdőigaz-

gatósághoz és *Fodor Gyula* m. kir. erdőmérnököt az igazgató teendők ellátására Szegedről Szeged-Királyhalmára, a m. kir. alerdész-szakiskolához a szolgálat érdekében áthelyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Urbánfy Jenő* m. kir. főerdőmérnököt áthelyezte Parádról Miskolcra és megbízta a parádi állami erdőgazdasági birtokok területére az erdőgazdasági felügyeleti tisztii teendők ellátásával, továbbá *Szabó Géza* m. kir. segédmérnököt áthelyezte Miskolcra Sirokra és megbízta a darnói m. kir. erdőhivatal vezetésével.

*

A magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére *Papp Béla* nyugalmazott földművelésügyi minisztériumi miniszteri tanácsosnak — nyugalomba vonulása alkalmából — kiváló közszolgálati működése elismeréséül a II. osztályú Magyar Érdemkeresztet adományozom.

Kelt Gödöllőn, 1935. évi augusztus hó 13. napján.

Horthy s. k.

vitéz Gömbös Gyula s. k.

*

A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Krippel Móricnak*, a volt soproni Erdészeti és Bányászati Főiskola nyugalmazott tanárának a főiskolai oktatás és a tudományos szakirodalom terén kifejtett munkássága elismeréséül az egyetemi nyilvános rendes tanári címet adományozom.

Kelt Gödöllőn, 1935. évi augusztus hó 16. napján.

Horthy s. k.

vitéz Gömbös Gyula s. k.

*

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter dr. *vitéz Bokor Rezső* egyetemi adjunktusnak „a magyarországi szikes és homokos erdőtalajok bakteriológiája, különös tekintettel erdőgazdasági vonatkozásaira” című tárgykörből és dr. *Magyar Pál* m. kir. erdőmérnöknek „a szikes talajok növény-szövetkezetei, különös tekintettel fásításukra” című tárgykörből a m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem bánya-kohó és erdőmérnöki karán egyetemi magántanárrá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és nevezetteket ebben a minőségükben megerősítette.

A *Rhus toxicodendron* = mérges szömörce. Írta: *Scherg Károly* m. kir. főerdőmérnök. Bár tanultuk a főiskolán, mégis érdekesnek tartom a mérgez szömörce által okozott alábbi eset leírását, mert másutt is előfordulhat hasonló eset.

Szentesen egy gyógyszerész gyermekein, valahányszor 8 év óta apósánál, a Stammer-kertben nyaraltak, erős kiütések és szédülés jelentkeztek. Már az utóbbi években eltiltották a málna evéstől és sok más ételtől, mert alig töltöttek egy két napot apósa kertjében a vakációzó gyermekek, rögtön megvoltak a kiütések és a rosszsullétek. Tavaly Kőszegre vitték őket nyaralni, ott nem lett semmi baj, pedig a végén málnát is ettek. Alig gyűltek össze az idei vakáció elején az unokák, rögtön mind kiütések lettek. Ekkor már az egész család kutatta mi lehet a baj oka, és a gyermekek és egészségesen odaérkező pajtások minden lépését figyelték. Így jöttek rá, hogy az a bokor, mely játszóhelyük mellett van, okozza a kiütést. Midőn ezt meghallottam megnéztem és megállapítottam, hogy a kérdéses bokor a *Rhus toxicodendron*, mely az *Anacardiaceae* családjába tartozik. Mint a próbák igazolták elég egy kis érintés, hogy egy-két nap múlva jelentkezzenek a kiütések, de nemcsak az érintés helyén, hanem a test különböző helyein is. Silva Tarouca és Schneider: „Unsere Freiland-Laubgehölzer” szerint Amerikából származó egy méter magasan növvő, földalatti futó indákkal bíró meglehetősen szőrös cserje, igen mérges.

A „Das kluge Alphabet” c. lexiconban pedig az áll róla, hogy érintésnél erős ütést, görcsöt, szédülést okoz. Ez mindenben be is igazolódott, mert a gyógyszerész, aki egy ágat letört és becsomagolt, hogy megállapítás végett Budapestre küldje, már ettől a kis érintéstől is telelett kiütésekkel. A vele játszó gyermekek egyike ellenben napokig alig tudott fent lenni oly rosszul volt és kiütései, melyeknek okát az orvosok sem tudták eddig megállapítani, hetekig megmaradtak. Egyébként levelei hosszú nyelűek, hármassok, hosszúkás végük kihegyezett.

Oly kertből, ahol kisgyermekek játszanak feltétlenül kiirtandó.

A *Libocedrus decurens* telepítése az Alföldön. A debrecen-vidéki flóra tanulmányozása közben egyik sétám alkalmával, a „Dobozi” temetőnek egyik elhagyott helyén, sárga, silány homoktalajon, 3 db jól fejlett *Libocedrus decurens* példányra találtam. Koruk kb. 35 év, mellmagassági átmérőjük 35 cm, magasságuk 9—10 méter. Mind a három példány szépalakú, igen egészséges és egyenes növéssű. Erősen balzsamos faanyaguk — amennyire kellő felszerelés hiányában meg tudtam állapítani — sűrűszövetű és homogén. Mert minden ápolás nélkül, silány talajon szép példányokká fejlődtek, ajánlom az alfölderdősítéssel foglalkozó szaktársaknak, hogy ezt a fafajt kellő figyelembe részesítsék. A fának ezévi termését a debreceni m. kir. erdőigazgatóság összegyűjti és kísérletképen fel fogja használni. Debrecen, 1935 július 23. Papolczy József okl. erdőmérnök.

Levél a szerkesztőhöz

Becsés figyelmét felhívom azon körülményre, hogy az állami erdészeti alkalmazottak az új nyugdíjtörvényben mostoha elbánásban részesültek, mert nincsenek besorozva az állandó életveszéllyel szolgálatot teljesítők elkülönített csoportjába.

Az erdészeti alkalmazottak az 1879. XXXI. t.-c. 40. §-a szerint közigazgatási esküt tesznek, mint ilyenek közbiztonsági közegek jellegével bírnak és adómentes szolgálati lőfegyvert jogosultak viselni.

A Trianoni Békeszerződésből folyóan az állami erdészeti személyzet létszámát, közbiztonsági katonai jellegénél fogva, a törvényhozás 1922. évben számszerűleg is megállapította.

Az új erdőtörvény 56. §-a szerint az erdészeti alkalmazottak szintén „Közigazgatási esküt” kötelesek tenni, mint ilyenek közbiztonsági közegeknek tekintendők, szolgálati lőfegyvert jogosultak viselni, szolgálati esküjükhöz” mértén állami és közérdeket kötelesek védeni; hivatalos feljegyzéseik, vallomásaik bizonyító erejűek, tehát jórészt karhatalmi szolgálatot látnak el. Állami erdészeti szolgálatba, az előírt elméleti tanulmányok igazolása mellett csak tiszti, vagy katonai orvos által a nehéz szolgálatra alkalmasnak talált egyén vehető fel.

Szolgálatuk az összes karhatalmi szolgálat között egyike a legnehezebb és legveszélyesebbnek, mert úgy a nappali, mint éjjeli szolgálatukat, *fedett*, nehéz terepen erdőben, lakatlan területen, *egyedül* teljesítik, minden pillanatban kitéve a közvetlen, vagy orv életveszélyes támadásnak s védekezésükben is mindig csak önmagukra vannak utalva.

Nyilvánvaló, hogy az erdészeti alkalmazottak foglalkozása békében a katonai szolgálatnál is életveszélyesebb, testileg-lelkileg fárasztóbb, mert mint az elősoroltakból kivehető, — nappal úgy, mint éjjel — a legnagyobb életveszéllyel, fáradtsággal kötelesek szolgálatukat végezni.

Lakóhelyük rendszerint lakott helyektől távol, az erdőben van, úgy hogy családjuk, vagyonuk bármikor bosszúból eredő támadásnak, megsemmisítésnek van kitéve.

Az egymagában való nehéz szolgálat teljesítése, a magára hagyott családért való aggodalom, a személyes éleveszélyen felül a szervezet, az idegrendszert megtámadja, lassan felőrli, úgy hogy az erdészeti alkalmazottak idő előtt elbetegeskednek, sokszor megsérülnek, szolgálatképtlenekké válnak s más szolgálati ágazatbeliekhez képest idő előtt elhaláloznak vagy erőszakos halállal múlnak ki.

Eme súlyos szolgálati körülmények s azok következményei méltányossá, indokolttá, szükségessé teszik, hogy az állami erdészeti alkalmazottak s családtagjaik — úgy a tényleges szolgálati idő alatt, mint nyugdíjban is — a katonai karhatalommal egyenlő javadalmazásban,

orvosi, kórházi, jóléti elbánásban részesüljenek és előtanulmányaiknál, elméleti képzettségükénél s fontos közgazdasági szerepükénél fogva a katonai karhatalom legelőnyösebb csoportjába nyerjenek besorozást.

Tájékoztatóként említem, hogy Franciaországban, Olaszországban, Poroszországban az állami erdészeti alkalmazottak katonai szervezetbe vannak, annak javadalmazását élvezik.

Régi erdészeti kultúrájú államokban az erdészeti alkalmazottak különleges javadalmazásban részesülnek. Jellemző az erdészeti szak fontosságára, hogy Bajorországban csak minden irányban kielégítő előszolgálat alapján véglegesítik az állami erdészeti alkalmazottakat.

Legújabbban a fában gazdag Amerika gyors iramban, nagy mértékben, óriási költséggel fejleszti erdészetét.

Mindezek élesen rávilágítanak ama tagadhatatlan körülményre, hogy az erdészetnek, az erdészeti szakembereknek az államok közgazdasági életében a mindennapiságon felülemelkedő fontos szerepük volt, van és lesz.

Fokozottabban fontos szerepük van az erdőségeitől majdnem teljesen megfosztott, jelenlegi megcsonkított Magyarországon, ahol a csekély terjedelmű erdők fenntartása, jókarbahozatala, a nagyterjedelmű, kopár, mezőgazdaságilag nem jövedelmező, terméketlen területeken az új erdők szakszerű létesítése elsőrangú nemzetgazdasági feladat s hazafias, nemzetmentő kötelesség.

A nemzetgazdasági életből hiányzó s pótlást igénylő fa behozataláért kiáramló tőke úgy az egyesek, mint az egész gazdasági élet elvértelenedését vonja maga után, mert közgazdaságilag és pénzügyileg nem közömbös, hogy a fáért évenként jelentékeny összeg — így 1934. évben kb. 40 millió P —, tőke ment ki az országból, hogy eme famennyiségből a tűzifa belföldi feldolgozás, ipari foglalkoztatás, bármi néven nevezendő anyagérték visszamaradása nélkül — évről-évre visszatérően — egyszerűen megsemmisül s annak valutáris értéke passzívummá lesz.

Ezen káros helyzet mielőbbi sürgős megszüntetése az erdészetnek, az erdészeti karnak tételes feladata.

Ebből látható, hogy az erdőtisztikar szolgálata fontosság tekintetében semmivel sem marad a többi állami szolgálati ágak mögött, veszélyessége és a vele járó kockázat miatt pedig joggal tarthat igényt a többi közbiztonsági közegek részére biztosított kivételes elbánásra.

Kérem, hogy soraimat az „Erdészeti Lapok”-ban nyilvános hozzászólás végett közzétenni és az érdemleges véleményeket becses lapjában közölni szíveskedjék.

Hazafias üdvözlettel

N. N.

A kedvezményes tűzifa feladóállomások

A kereskedelemügyi miniszter úr a magyar származású tűzifa kedvezményes feladását a következő állomásokra engedélyezte:

Abaliget	Bicske	Eger
Abaújszántó	Bodajk	Egervár
Acsa-Erdőkürt	Bodrogkeresztur	Emöd
Acsád	Bogdása	Eplény
Ajka	Boldogkőváralja	Erdőbénye kőrakodó
Alberti-Irsa	Boldva	Erdőcsokonya
Algyő	Bonnya	Eszterháza
Almamellék	Borsosberény	Eszterházy-rakodó
Alsóbagod	Bódvaszilas	Esztergom
Alsódabas	<i>Bodvavendégi</i>	Felnémet
Alsóhermád	Böhönye	Felsőgalla
Alsóórs	Bószénfa	Felsőmocsolád
<i>Alsórönök</i>	Bród-rakodó	Felsőnyék
Alsóseged	Bucsuszentlászló	Felsőszolca
Andráshida	Buzsák-rakodó	Felsőrajk
Ape-Zagyvaszántó	Bük	Forró-Encs
Aranyospusztá	Bükkösd	Franciavágás
Aszód	Center	Füle
Attala-Csoma	Chernelházadamonya	Füzesabony
Babócsa	Csala	Gacsály
Baja	Csapod	Galgaguta
<i>Baja-Dunapart</i>	Császár	Galgagyörk
Bak	Csengőd	Galgamácsa
Bakonybánk	Csepreg	Garadna
Bakonyársarkány	Csomád	Gálosfa
Bakonyszentlászló	Csór-Nádasladány	Gecse-Gyarmat
Bakonyszombathely	Csömödér-Páka	Gelse
Bakóca-Godisa	Csörög	Gérce
<i>Balassagyarmat</i>	Curgó	Gic-Hathalom
Balatonaliga	Dab	Gödöllő
Balatonboglár	Darány	Gönc
Balatonfüred	<i>Dávidháza-Kotor-</i>	Görcsöny
Balatonszemes	<i>mány</i>	Görgeteg
Balatonszentgyörgy	Debrecen	Gutorfőle
Balkány	<i>Dejtár</i>	Gyálpusztá
Barcika	Devecser	<i>Gyékényes</i>
Barcs	Délegyháza	Gyótapusztá
Baté	Diósgyőri mésztelep	Gyömöre
Bábonymegyer	Diósgyőri vasgyár	Gyöngyös
Bánfalva-szénbánya-	Diósjenő	Győrszemere
telep	Disznóshorvát	Győrvar
Bánhida	Dombóvár	Gyula
Bánk	Döbrököz	Gyüd
Bárdibükk	Dörgicse-Akali	Hajduszentgyörgy
Bátaszék	Drávafok	Hajmáskér
Beleg	Drávasztára-Zaláta	Halmaj
Berhida	<i>Drégelypalánk</i>	Harkányfürdő
Berkenye	Dunaföldvár	Hejce-Vilmány
Berzence	Ebszönybánya	Hencse-Hedrehely
Bélapátfalva	Edelény	Herceghalom

Hercegszántó	Komárom	Mezőlak
Herend	Komár város	Mezőnyék—Ládháza
Hernádnémeti	Komló	Mikosdpuszta
Hidas-Bonyhád	Kunbaja Bács-	Miskolc
<i>Hidasnémeti</i>	almási sz.	Miskolc rendező pu.
Homokszentgyörgy	Korlát-Vizsoly	Moha
Hosszuhátény	Kölesd-Alsó-	Mohács
Hosszuperesztég	tengelic	Mohora
<i>Ipolytarnóc</i>	Körmend	Monor
Isaszeg	Környe	Monosbél
Iván	Kötcese-Csicsal-	Mór
Izsák	puszta	Mórág
Jákó-Nagybajom	Középrigóc	Mozsgó-Szulimán
Jánk-Majtis	<i>Kőszeg</i>	<i>Murakeresztur</i>
Jánoshalma	Kopócsapáti	Nagyatád
Jánosháza	Kunszentmárton	Nagybátony
Jobbágyi kitérő	Kurd-Csibrák	Nagycsákány
Kadarkút	Lakytelek	Nagydorog
Kapoly	Lábatlan	Nagyecsed
Kaposgyarmat-H.	Lábod	Nagykanizsa
Kaposmérő	Lengyeltóti	Nagykónyi
Kaposvár	Lenti	Nagymaros
Kapuvár	Lesencetomaj	Nagyoroszi
Karád	Levelek-Magy	Nagyréce
Kastélyos-Dombó	Lébény-Mosonszentm.	Nagyszekeres
Káld	Lipótfa	Nagyoldipusztá-A.
Kál-Kápolna	<i>Litke</i>	Nagyvisnyó-Dédes
Kálmánca	Lovasberény	Nádasd
Kárász-Köblény	Lövő	Nádiga rakodó
Kecel	Ludas	Nekézseny-Sáta
Kecskemét	<i>Ludány</i>	Nemeskeresztur
Kecskemét alsó p. u.	Lukásháza-	Neszmély
Kehida-Kustány	Nemescsó	Németbánya
Kelebia	Magyarboly	Németbóly
Kemendollár	Magyarhertelend	Németlád-Gyöngyösp.
Kenyeri	Magyarkut-Nógrádv.	Németújfalú-
Kerekegyháza	Magyarnándor	Szentmihályfap.
Kerta	Magyarszék	Nógrád
Keszőhidegkut-Gy.	Majláth-telep	Nógrádkövesd
Keszthely	Marcali	<i>Nógrádszakál</i>
Kéthely	Mád	Nógrádverőce
Királd	Mágócs-Alsó-	Nyárjas
Kisbér	mocsolád	Nyergesújfalu
Kisbárapáti	Mándok	Nyiradony
Kisbári major	Mátészalka	<i>Nyirábrány</i>
Kiscsány-Oszi	Mátraballa	Nyirbakta
Kisdobsza	Mátramindszent	Nyirbátor
Kisgyocs	Mátranovák-Homokt.	Nyirbogát
Kiskapud	Máza-Szászvár	Nyircsászári
Kiskorpád	Mecsekjánosi	Nyirgelse
Kisnyir	Megyefai kőbánya	Nyirmada
Kisszállás	Mende	Okorág-Kárászp.
Kisterenye	Mernye	Olaszliszka-Tolcsa
Kisunom	Mesztegnyő	Ormospuszta
Kocsola	Mezőkeresztes—M.	<i>Oroszvár</i>
Koháryszentlőrinc	Mezőkövesd	Ortaháza rakodó

Oszkó	Sárospatak	Szob
Osztopán	Sárvár	Szokolya
Ócsa	Sásd	Szombathely
Ódalmánd	S.-a.-újhely átrakó*	Szuhakálló-M.
Ófehértó	Sátoraljaújhely	Szulok
Ózd	Sávoly	Szűgy
Öreglak	Sellye	Tab
Órhalom	Siklós	Tamási-
Örkény	Siklós-Vokány	Majsamiklósv.
Örkénytábor-Csurgai m.	Simontornya	Tapolca
Óriszentpéter	Siófok	Tarcal
Öttevény	Somlóvásárhely	Tari kőbányák
Ótvös	Somnagyberény	Tarjánpuszta
Paks	Somodor-Satogya.	Tatatóváros
Pankasz	Somogyjád	Tápiószecső
Pannonhalma	Somogyszob	Terézhalom
Parád	Somogytarnóca	Tiborszállás
Patacs-Cserkút	Somogy-Vasas	Tiszafeöldvár
Pálmátér	Somogyvár	Tiszafüred
Pápa	Somosközfalu	Tiszaug
Pápateszér	Sopron déli pu.	Tokaj
Pásztó	Sopron Gy. S. E. V.	Tolmács
Penyige	Sumony	Tolnanémedi
Pécs	Sümeg	Torbágy
Pécs gyárváros	Sümegi bazaltb.	Tornanádaska
Pécsvárad	Süttő	Tornyospálca
Pilis	Szabadbattyán	Torony
Piliscsaba	Szajki erdő	Tófej
Pilisvörösvár	Szakály-Hőgyész	Tölösfűrész r.
Pinkamindszent	Szalkszentmárton	Türje
Pinnye	Szalonna	Tüskevár
Polgárdi	Szarvaskő	Ugod
Pomáz B. hév.	Szák-Szend	Ujdombóvár
Porpác	Szántód	Ujnéppuszta
Pörbölly	Szár	Ukk
Pusztacsalád	Szekszárd	Uzovicstelep
Pusztagyimót	Szendrő	Üllő
Putnok	Szendrőlád	Vaja-Rohod
Rajka	Szenta	Vajszló
Rácalmás	Szentbalázs	Vajta
Rácmecske	Szentendre B. hév.	Vashosszúfalu
Reje	Szentgál	Vasvár
Rédics	Szentgotthárd	Vaszar
Répáspuszta	Szentlászló	Vác
Rétság	Szentlőrinc	Váchartyán
Romhány	Szepetk	Városlód-K.
Rudabánya-vaséret.	Szécsény	Várpalota
Rum	Székesfehérvár	Vásárosmiske
Sajóecseg	Szigetvár	Vásárosnamény
Sajókaza	Szikra	Verpelét
Sajószentpéter	Szikszó	Veszprém
Salgótarján	Szilvásvár	Veszprém k. pu.
Salgótarján-	Szin	Veszprémvarsány
Chorin r.		Véménd
Sármellék		Vép
Sárosd		Vértesacsa

* Csak gr. Károlyi L. részére.

Vértessboglár	Zalabér	Zalaszentiván-
Villány	Zalacsány	Kisfaludp.
Vinár	Zalacséb-S.	Zalaszentjakab
Vinyesándorm.	Zalaegerszeg	Zalaszentlászló
Vitézipusztá	Zalahaláp	Zalaszentmihály-
Vizvár	Zalaháshágy-Sz.	Pacsá
Vonyarcvashegy	Zalalövő	Zánka-Köveskál
Vönöck	Zalaszentgrót	Zákány
Zagyvarpálfalva	Zalaszentgyörgy	Zebegény
Zalaapáti	Zalaszentiván	Zirc

Megjegyezzük, hogy a dült állomásokat határállomások gyanánt kezeljük:

Aki tehát ezekről az állomásokról kíván „Országos Erdei Alap”-fuvarlevéllel tűzifát szállítani, az igényléssel egyidejűleg az illetékes állami erdőhivatal bizonyítványával igazolnia kell a tűzifa hazai származását.

Helyreigazítás. Az „Erdészeti Lapok” 1935. évi VII—VIII. füzetében Dr. Tomasovszky Imre ny. miniszteri tanácsosnak a „Brit-Birodalom erdeifái és haszonfái” című közleményében:

a füzet 655. oldalán a 25. sorban: Dr. Garen helyett Dr. Garcin;

a „ 656. „ a ***-gal jelölt utolsó sorhoz „felfedezték” szó;

a „ 657. „ a 13. sorban: *Ocotea* helyett *Ocotea* és

a „ 658. „ a 4. „ 17. *Mitargyna stipulosa* (O. C.)

O. Kuntze helyett 17. *Mitragyna stipulosa* (D. C.) *O. Kuntze* írandó.

39. Kimutatás a m. kir. József Nádor Műegyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karának Segélyző-Egylete számára az 1931. év december 19-től 1935. évi szeptember 9-ig az erdészeti társadalom által küldött adományokról.

Pénzadományt küldtek: Kallivoda Andor 2.20 pengőt, M. kir. állami és koronauradalmi erdőhivatal Nagymaroson 50 fillért, Surjánszky Kálmán 5 pengőt.

Könyvadományt küldött: Tomasovszky Imre „A bányafa” című tanulmányból 60 példányt a Segélyző Egylet javára a hallgatóság között való értékesítés végett.

Az annakidején szívesen felajánlott adományokból még 1575 pengő nem folyt be. Arra kérjük tehát a hátrálékban lévő szaktársakat, hogy a hátrálékot szíveskedjenek — bármilyen kis részletekben is — 57936. számú csekkszámunk útján törleszteni.

Sopron, 1935 szeptember 10.

Széki János,
műegyet. tanár,
a Segélyző Egylet elnöke

Fa- és építési anyagok tájékoztató árai szeptember hónapban.

I. Faárak:

termelők és nagykereskedők közötti forgalomban:

A) Lombfaanyagok.

1. Gömbfa m³-ként

ab feladóállomás.

Pengő

Tölgy 30 cm felül	25—40
Tölgyfournier 45 cm felül .	50—80
Bükk 30 cm felül	20—30
Gyertyán 25 cm felül	20—30
Kóris 40 cm felül	30—50
Jávor 30 cm felül	35—50
Szil 30 cm felül	10—15
Eger 26 cm felül	28—50
Nyár (gyufafa)	17—22
Nyár 50 cm felül	30—40
Kóris bognárfa 10 t vg. . . .	280—290
Szil " 10 " "	200—240
Akác " 10 " "	240—260
Akakoszlop . 10 " "	250—270

2. Fűrészelt lombfaanyag.

m³-ként budapesti paritásban

+ forgalmi adó.

Pengő

Tölgy, merkantil, széle-	
zetlen	100—110
Kóris I. o.	110—130
Szil.	—
Gyertyán jobb	80—100
Jávor I. o.	130—140
Eger merkantil	90—120
Nyár	—
Hárs, merkantil	100—110
Bükk gőzölt, I. o. szél. . . .	110—120
Bükk „ I. o. szélezetlen . . .	100—110
Bükk gőzöletlen „	—

3. Tüzifa.

A Faforgalmi Rt. által a termelőknek szept. hóban 10.000 kg-ként fizetendő

átvételi árak pengőben

budapesti paritásban, I. osztályú áruért a következők:

	Hasáb	Hasított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó
Bükk-----1933/34. évi	316	306	270	220	270
Gyertyán-----"	305	295	265	215	265
Cser, tölgy, kóris-----"	296	286	240	190	240
Akác, száraz-----"	290	280	260	220	260
Egyéb keményfa-----"	270	260	230	180	230
Fenyő-----"	280	—	230	—	—
Lágylombfa-----"	240	—	200	—	200
Hántolt cser, tölgy-----"	—	—	290	—	—
Bükk-----1934/35. évi	292	278	255	214	252
Gyertyán-----"	282	267	243	207	235
Cser, tölgy, kóris-----"	258	240	216	181	216
Akác-----"	280	266	246	206	246
Egyéb keményfa-----"	244	230	206	171	206
Fenyő-----"	263	—	214	—	—
Lágylombfa-----"	214	—	184	—	184
Hántolt cser, tölgy-----"	—	—	278	—	—

Belföldi tűzifaárak kisebb vételeknél, 10.000 kg-ként, pengőben, budapesti paritásban, mintegy 80 pengős fuvarral:

1933—34. évi

Bükk, hasáb	-- --	340—345
" dorong	-- --	285—300
Gyertyán, hasáb	-- --	320—325
" dorong	-- --	280—295

Cser és tölgy, hasáb	315—320
„ „ „ dorong --	280—295
Akác, hasáb friss --	290—295
„ „ „ dorong -- --	275—285
Hántolt fa friss -- --	285—290

(Nagyobb tételeknél a mennyiség, szállítási határidő és előleg szerint az árak megfelelően alacsonyabbak.)

Román tűzifaárak helyt leadóállomás, 10.000 kg-ként, pengőben:

	I. árkörzet	II. árkörzet
I. o. bükk, hasáb --	270—310	315—340
Egyéb bükkfa -- --	255—295	300—325
Tölgy, cser stb. -- --	250—290	300—325
Hántolt tölgy -- --	270—310	315—340

(Az árkörzetek beosztását lásd 1935. évi július—augusztusi lapszámunk III. jelzésű oldalán.)

4. Egyéb faanyagok:

Bükk keréktalp db (f) —	
Kóris „ „ „ 32—34 f	
Nyírfarúd „ „ „ 1.80—2.—	

Tölgydonga I-a akója	2:50—5—
Tölgydonga II-a „	—
I.o.tölgyparketta, méretek szerint	7—9
II.o. „	6—8
I. o. bükkparketta „	5'00—5'50
II. o. „	4'50—5'00

B) Fenyőfaanyagok.

6. Budapesti fenyőfa-detailárak m³-ként:

ab raktár. Pengő

Válogatott lucfenyő . . . 110—120

I. oszt. áru 24 mm
alapon 100—110

II. oszt. áru 24 mm
alapon 80—90

III. oszt. áru 24 mm
alapon 65—70

Léc, hosszú 60—65

Zárléc lucfenyő 60—65

Faragott fa alapára . . . 42—45

Fűrészelt fa 6 m-ig . . . 54—60

Zsindely ezre, 18 collos. —

7. Import fenyőfaanyagok, nagybani árak m³-ként ab magyar határ.

a) Erdélyi áru:

Lúc, építési anyag, széles	Pengő 80—85
Román IV. oszt. luc széles	65—68
Román V. oszt. luc, széles	54
Román VI. oszt. luc, széles	44

Román V. oszt. jegenye széles	Pengő 42
Léc, zárléc	30—46
Zsaluzó áru VI. o.	34—36
Faragott fa	26—30
Fenyőrúd 7—8 cm. fm.	0'19—0'20
„ 9—11 „ „	0'25

b) Osztrák áru:

Helyt Budapesten.	Pengő
Széles építési anyag	48—50
Keskeny „	39—40
Léc, zárléc	48—50

8. Faszén:

Belföldi I-a 10.000 kg	Pengő 480—520
Románfaszén I-a 10.000 kg	500—540
Retortaszén ab m. h. à.	650—730

II. Építési anyagok árai:

Budapest ab gyártelep.

Égetett agyagtégla ezre nagyméretű	22—26 P
kisméretű	18—21 „
1 q égetett mész	2.25—3.10 „
100 kg. portlandcement	kb. 5.20—5.80

Az „Erdészeti Lapok“ 1935. évi IX. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 20 fillér. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 32 P.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységgel számíthatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Apróhirdetéseknél egy szó 12 fill., álláskeresleti hirdetéseknél 6 fill.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

Adóügyekben előfizetőinknek díjmentesen szolgál felvilágosítással az Adó és Könyvvitel szerkesztősége, IX., Ferenc-körút 37. szám. Telefon: 32-2-60.

Tüzfát keres megvételre, értékesítést, üzemtervkészítést, szaktanácsadói tisztséget vállal erdőgazdaságban **Platthy Béla** okl. erdőmérnök Székesfehérvár, Széchenyi-utca 28. Tel.: 197. (6. IV—1.)

Erdőbirtokosok és Fakereskedők

Faforgalmi Részvénytársasága • Budapest, V.,
Alkotmány-utca 6.
az ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET székházában

Sürgőny cím: **Faforgalmi.** Telefon: *14-6-49.

A M. Kir. Földművelésügyi Min. 65450/1933. és 65700/1933. számú rendeletei alapján állami ellenőrzés alatt működő vállalat.

Rendeltetése:

- 1. A belföldi tűzifa megvásárlása,** megelőlegezése és átvételétől számított 14 napon belül teljes kifizetése.
- 2. Bel- és külföldi tűzifának a fakereskedelem útján való értékesítése.**

Erdei-, fekete-, lú-, jegenyefenyőt, vékony gömbfát vezetékoszlopok

céljaira 7—8 méter hosszúságtól felfelé
minden hosszban készpénzfizetés ellenében
magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérjük

„Una” Faértékesítő rt., Budapest
V., Nádor-utca 21. Telefon: 278-59* szám alá

MAGYAR TŰZIFÁT

*előnyös áron, minden mennyiségben
vásárol*

WINTER HERRMANN

R.-T.

Budapest, V., Vilmos császár-út 72

Telefon: Aut. 11-2-69.

Termelések financirozását elvállaljuk!

(1. XXVI—26.)

Bányafát, bármily gömbfát és erdőket vágási engedéllyel keres
Messinger Marcel nyug. bányafőtisztviselő, fabizományos. Buda-
 pest, V., Tátra-utca 5. Telefon: 296—28. (5. III—1.)

Erdősítésre alkalmas cser és kocsánytalan tölgymakkot nagyobb
menyiségben vennénk. Ajánlatok „Főapátsági Erdőhivatal Ravazd,
Győr megye” címre küldendők. (4.)

Az Esztergom—Szentgyörgymezői Volt Urbéri Közbirtokosság az erdőgazdaságában megüresedett *erdőőri állásra pályázatot hirdet.* Az állás javadalmazása évi 720.— pengő fizetés, 8 erdei ürméter tűzifa, 2 öl rózse és 1 kat. hold szántóföldhasználat. A kellőleg felszerelt pályázati kérvények Erős István közbirtokossági elnök (Esztergom, Hunyadi-utca 29.) címére folyó hó 22-ig küldendők. Az állás esetleg már október 1-én elfoglalható.

Esztergom, 1935. szeptember 9-én.

(5)

Erős István
 közbirtokossági elnök.

Az „Erdészeti Lapok“ 1935. évi IX. füzetének tartalma:

Krónika	675
Kallivoda Andor: Az Alföld fásítása gazdasági szempontokból	689
Dr. Fehér Dániel: Vizsgálatok az alföldi homoktalajok növény- szövetkezeinek talajjellemző értékeiről (Befejezés.)	699
Péterfay József: A vadállomány ivararánya	707
Egyesületi közlemények: Jegyzőkönyv az O. E. E. igazgatóválasztmán- nyának 1935. évi július hó 15-én az egyesület székházában tartott rendes üléséről. — Írói tiszteletdíjak	718
Hivatalos közlemények: A m. kir. földművelésügyi miniszter 54.900/1935. számú rendelete a tűzifaszállítási igazolványok után fizetendő díjak újabb megállapítása. — A m. kir. föld- művelésügyi miniszter 74.039/1935. III. 1. számú rendelete a fennálló vadászati tilalmi idők részbeni módosítása tárgyá- ban. — A m. kir. földművelésügyi miniszter 76.311/1935. III. 1. számú rendelete vérfelfrissítés céljaira kedvezményes áru élovad juttatása tárgyában. — A m. kir. földművelésügyi miniszter 76.312/1935. III. 1. számú rendelete az élovadbefo- gás tárgyában. — A m. kir. földművelésügyi miniszter 76.313/1935. III. 1. számú rendelete a MAVAD útján kül- földre élovadat szállító vadászterülettulajdonosok és bérlők vadállományának a kötelező vérfelfrissítése tárgyában. — A m. kir. földművelésügyi miniszter 80.649/1935. III. 1. számú rendelete a vadásztársulatok működésének ellenőrzéséről szóló 74.684/1935. III. 1. számú F. M. rendelet módosítása, illetve kiegészítése tárgyában. — Molnár József részére az erdő- gazdasági szakvizsga letételéről bizonyítványmásolat adatott ki. — A m. kir. földművelésügyi miniszter 81.462/1935. III. 1. számú rendelete a szarvastehen tilalmi idejének módosí- tása tárgyában. — Az új m. kir. alerdész szakiskolák	725
Irodalom: Könyvismertetés: Akácfatömegtáblák és szerfabecelesi táblázatok. Írta: Fekete Zoltán. (B.) — Zeitschrift für Welt- forstwirtschaft (Dr. Tomasovszky Imre.) — Werner Schmidt: Unsere Kenntniss vom Forstsaatgüt. Verlag „Der Deutsche Forstwirt“ Berlin. (Dr. Fehér Dániel.) — Kézdi- vásárhelyi Benkő Pál: A vadászat. (B. I.)	732
Különfélék: Halálozások. — Személyi hírek. — A Rhus toxicoden- dron = mérges szömörce. (Scherg Károly.) — A Libocedrus decurens telepítése az Alföldön. (Papoleczy József.) — Levél a szerkesztőhöz. — A kedvezményes tűzifaállomások. — Helyre- igazítás. — 39. Kimutatás erdészeti társadalom által küldött adományokról	737
Fanyagok és építési anyagok tájékoztató ára 1935. évi szeptember hóban	747
Hirdetések	I—III
Melléklet: Az új erdőtörvényjavaslat képviselőházi tárgyalása (6-ik rész).	

